

ELŐFIZETÉS

HMLYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyiltató sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 16.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Iparfejlesztési komédia.
Kereskedők a szövetkezetek ellen.
Aradi orvosok akciója a fővárosban.
Az Eötvös-utcai dráma.
A veszélyes ártéri hidak.
Öngyilkos aradi diák.
Nem lesz nyomdász-sztrájk.
Domanszky vezérőrnagy — nyugalomban.
Aradi demokraták Csabán.
Gonda István kalandja.
Arad — Temesvár ellen.
A makói cigány-sztrájk.
Tárcs: Vecsey Ferenc. Irta: Horovitz Gusztáv.
Csarnok: Egy hadnagy esete.
Irta: Vécseiné-Jankevíts Lujza.

Iparfejlesztési komédia.

Arad, október 15.

Az egész magyar közvélemény megrendíthetetlen dogmájául fogadta el a nemzeti küzdelemnek azt az elvét, hogy önálló vámterület nélkül az önálló Magyarország gondolata csak illúzió. Ez a dogma abban különbözik más dogmáktól, hogy nem valami apokalyptikus rébuszra támaszkodik, hanem száraz, gyakorlati számvetésre, amelyhez a hiszékeny rajongásnak semmi köze nincsen. A számműveletben a legfontosabb számtényező az ipar, amely addig hatványozza önmagát, amíg az önálló vámterület értékéig emelkedik. Az önálló vámterület tehát csak iparfejlesztés útján valósítható meg. Némelyek megfordítják a tételt, azt mondván, hogy az iparfejlesztés csak az önálló vámterületen belül lehetséges. A két felfogás közt az a különbség, hogy az eredmény alterálása nélkül a vámterület és iparfejlesztés egymáshoz való viszonyában, az egyik

eszköznek tekinti a vámterületet az iparfejlesztés területén, amelyet célnak tekint, a másik eszközül az iparfejlesztést ismeri el, célja pedig az önálló vámterület.

Akik elsősorban hivatottak politikai tartalommal megbizhatóvá tenni ezt a dogmát, azok most halálos csapást mértek rá. Wekerle Sándor miniszterelnök és az iparnak a kormányzatban képviselt főexpone: Kossuth Ferenc, olyan kiegyenlíthetetlen ellentmondásba keveredtek, hogy az önálló vámterület kölcsönhatásából az appromaximativ mozgásokat egyszerűen kizárták tekinthetjük, ha csak folytatni nem akarjuk a beteges önámítást, amelyben évtizedek óta tengődünk. Wekerle Sándor expozéjában apodiktikusan lecfőltotta az az önálló vámterület elérhetését. Csupán a parlament jellemzésére említjük meg, hogy röpke, de jelentőségében súlyos kijelentése még csak csodálkozást se keltett. Atsiklottak rajta és tudomásul vették, mintha ez volna a legtermészetesebb dolog a világon.

Az iparfejlesztési kiadások részletezése közben egy óvatlan közbeszólásra kijelentette az ország miniszterelnöke, hogy az iparfejlesztéshez nem az önálló vámterület kell, hanem az adósságszínálás.

Wekerle Sándor nem az az ember, aki egy kellemetlen közbeszólás miatt zavarba jönne és meggondolatlan kijelentésekre ragadtatná magát. Az ő agyában a fogalmak mindig mint számképletek jelentkeznek és számműveletei, akár politikai természetűek, akár nemzetgazdaságiak, kétségbeejtésig rigorózusok. Az ő egyéniség: az „elszólások“ lehetőségét egyszerűen ki-zárja.

Két elkészerítő következtetés vonható le a miniszterelnök kijelentéséből. Az egyik az, hogy magát az iparfejlesztést se kívánja nagyobb mértékben kezdeményezni, mert az iparfejlesztés csak adósságszínálással érhető el, ő pedig, aki gondos sáfárja a nemzeti vagyonnak, fölösleges adósságokat semmi körülmények között nem fog csinálni. A másik következtetés az, hogy tagadván az iparfejlesztés hatását általában és tagadván az önálló vámterület hatását az iparfejlesztéssel való vonatkozásában, a miniszterelnök még most is ridegen és konokul a közös vámterület hívéül vallja magát.

Ezzel szemben Kossuth Ferenc a Ház elé terjesztett gazdasági javaslataiban azt a tendenciát domborítja ki, hogy Magyarországnak az önálló gazdasági berendezés felé kell céltudatosan törekedni. Ezért kíván ő, a kereskedelmi miniszter, olyan ipari politikát inaugurálni, amely a kitűzött célhoz legmegfelelőbben alkalmazkodik.

A kereskedelmi miniszter hívei elvannak telve a nagy lelkesedéstől. Azt mondják, hogy ez a sarkalatos gazdasági elv semmiféle törvényjavaslatban sem volt eddig ilyen éles bizonyossággal exponálva. A törvényjavaslat tehát korszakos és az önálló vámterület olyan bizonyos, mintha már a zsebünkben volna.

Hát mi éppenséggel nem értékeljük korszakosnak az ipari vállalatok állami segítését. Régi és megbizhatatlan formája ez az ipari támogatásnak.

De ha föltesszük is, — föl is tételezzük — hogy Kossuth Ferenc komolyan törekszik a gazdasági önállóság felé, e

Vecsey Ferenc.

— Intimitások. —
Irta: Horovitz Gusztáv.

Tizenhárom éves és már — Ferenc. Ebben a sorban más gyermekeknél csak a becéző nevet ismerjük, ennél a tizenhárom éves művésznél még a nevet is csak eredeti komolyságában használhatjuk.

Egy csöppnyi fiú, aki világszerte beírta nevét az újabbkori művészet történelmébe. Egy alig felcseperedett gyermek, akinek a neve aranycsengésű, művészete tökéletes és nem mérhető a csodagyermekkel szemben kötelező engedékenységkel.

Vecsey Ferenc korára nézve gyermek, művészete azonban a zseni kifejllett, egyéni individualitással tökéletes formált egészét képez. Ezt lehet kritizálni, magyarázni, de minden esetben komolyan kell venni.

Olyan különös is egy tizenhárom éves fiúnál címekről, sikerekről és tervekről beszélni. Vecsey Ferencnél ez olyan természetes, mint amilyen természetellenes egyébként.

fenn az összekötötést a világ született hatalmasaival.

Művész, akit a zene koronázatlan királyal egyenrangú hatalomként ölelték kebiükre.

De tartunk sorrendet. A dióhéjba foglalt életrajz sem tűntethet szertelenségekkel. Apró vonásokból mozaikszerűleg össze lehet állítani ezt a helyet, mely előre vetette Vecsey Ferenc mai nagy művészetének hódító sikereinek világosságát.

Mindig van valami izgató abban, megismerkedni olyan valakivel, akinek jóhírnevével egy egész világ van tele. Közvetlen meggyőződést szerezni arról, mennyi emberi van abban, akinek művészete szinte emberfeletti számba megy. Mindig valami ellenállhatatlan vágyat érez az újságíró, hogy közvetlen közlőről érintkezessen az ilyen speciálításokkal. Ez vezetett engemet is, mikor Vecseyékkel megismerkedtem. Ime, amit az ismeretség folytán megtudtam:

Vecsey Ferenc Budapesten, 1893. március 23-án született és mint az ev. református egyház keresztlevelé tanusítja, börlőli, Irságtól és vecsei Vecsey Lajos honvédelmi miniszteri szánt és Szentkirályi Margit fia. A művész apja zeneakadémiát végzett, maga is kitűnő hegedűs, édesanyja művészileg játszik zongorán.

Vecsey Ferenc négy éves korában vette először kezébe apja hegedűjét és azon meglepő érzéssel játszott magyar dalokat. Edes apja,

mint maga is szakértő zenész, a fiuban veleszületett talentumot fedezett fel. Ehhez mérte aztán a fiú képzését is. Öt és fél éves koráig csak arra ügyelt, hogy a fiú jól tartsa a hegedűt és a vonót. Akkor komolyabb kiképzés alá vette. Napjában tíz-tíz percnél megszakítással órák hosszát hegedült apa és fia, mindig csak komoly zenét kultiválva.

Nyolc éves korában már a nyilvánosság előtt szerepelt Vecsey Ferenc. A Vigadóban rendezett Vörösmarty-ünnepélyen, hol a fővárosi társadalom színe-java volt jelen, egy pár hegedűszámot játszott, mindenkit elbűvölő sikerrel.

Hubay Jenő rávette ekkor az apát, hogy irassa be fiát a zeneakadémiába. Vecsey Ferenc Hubay vezetésével két hónap alatt végezte el a zeneakadémia négy éves tanfolyamát. Vizsgálati előadására Budapestre sereglettek Európa legnagyobb impresszárlói és a kis Vecsey alig kilenc éves korában a világ egyik leg-híresebb hegedűs lett.

Az első ut Németországba vitte. Berlinben lépett fel tíz éves korában az ottani filharmonikusok koncertjén. A csodahegedűs fiú ekkor aratta legnagyobb diadalát. Joachim, a hegedűkirály, aki egész életén át irtózott a „csodagyermektől“ keblére ölelte a fiút és barátságába fogadta.

Ezt számítja Vecsey legnagyobb sikerének. E mellett eltörpül minden fejedelmi kegy, a

törekvés eredményét már nem merjük remélni. Az az ellentmondás, amely az ő törvényjavaslatának a szelleme és Wekerle Sándornak fentebb említett felfogása között konstatalható, oly áthidalhatatlan messzeségbe vetette egymástól a magyar ipart és a magyar gazdasági önállóságot, hogy sem az egyiknek a kezdeményezését nem remélhetjük, sem a másik létesítését nem hihetjük.

Ha mindazonáltal hirdetjük mind a kettőt, hát akkor egyszerűen folytatjuk az önámítás politikáját, amely az iparfejlesztési komédiában kulminál.

Nem hirdetni kell a magyar ipar fejlesztésének szükségességét, hanem meg kell cselekedni. És ha a magyar nemzet rátért a többi dolgos kulturnemzetek útjára, akkor mégis csak be fog bizonyulni, hogy az iparfejlesztéshez nem az *összességcsinálás* kell, mint Wekerle mondja, hanem *önálló vámterület*, ahogy azt az egész nemzet megtántoríthatatlan hittel hiszi. =

Kereskedők a szövetkezetek ellen.

(Az O. M. K. E. ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 15.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület vasárnap délelőtt a budapesti kereskedelmi és iparkamara épületében. Sándor Pál orsz. képviselő elnöklésével ülést tartott, amelyen szenvedélyes hangú vitát keltett a fogyasztási szövetkezetek ügye. Az ülésen az O. M. K. E. választmányának vidéki tagjai nagy számmal vettek részt. Az aradi kerületet Hegyi Albert és Faragó Rezső kerületi tükár képviselték.

Az elnöki jelentések során hosszabb vita fejlődött az *adókvívés bizottságok eljárása* körüli tapasztalt eljárások fölött. Lévy Béla dr. főtitkár jelentése után Szávay Gyula (Debrecen), Kiss Andor (Szeged) és mások felszólalásai az az óhajlás nyilvánult meg, hogy a kereskedők adójának kivétele a kereskedelmi érdekképviselők kiküldöttel véleményének meghallgatása mellett történjék.

Ezután a fogyasztási szövetkezetek ügye került napirendre. Az elnökség azt javasolta, hogy mintán a belügyminiszter megígérte,

mikép a főispánokhoz a szövetkezetek ügyében újabb leiratot intéz, az O. M. K. E. bevárja ezt a leiratot, s annak hatását; ha a főispánok ezek után is folytatják a szövetkezetek propagálását, ez ellen hatalmas, tiltakozó gyűlésre hívják össze az ország kereskedőit. Addig is megsürgetik a szövetkezetekről szóló törvényjavaslat mielőbbi benyújtását.

A javaslathoz Havas Lázár (Koloszvár), Burger Albert, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara alelnöke, Korein Dezső, a szombathelyi terület elnöke és mások szoláltak föl. Az aradi kerület részéről Faragó Rezső szólalt föl.

— Amennyiben — ugymond — a választmányi ülésen megjelölteknek egyik hivatása, hogy a kerületében levő kereskedők hangvételéről számot adjanak, — elmondhatja, hogy náunk a kereskedőket Andrássy Gyula belügyminiszter nyilatkozata egyáltalán nem nyugtatta meg, sőt azt talán még megalázóbbnak tartották, mint a főispánok rendeleteit, amelyeket a fogyasztási szövetkezetek érdekében kiadtak. A határozati javaslatot elfogadja, de azt hiszi, hogy az Omke nek emellett meg kell teremteni a szövetkezet-ellenes közvéleményt. Hogy ez a közvélemény még nincs meg, abból kell következtetnie, hogy a kereskedelmi miniszter, akinél illetékesebb faktort a kereskedői érdek védelmére nem tud, szükségesnek látta, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettől megkérdezze, vagy hogy tőlük megnyugtatót kérjen arról: tényleg kereskedelem-ellenes irányzatuk nálunk a szövetkezetek? Nos, ha ezt a kereskedelmi miniszter se tudta, akkor, úgy látszik, a közvélemény fölvilágosítása érdekében nem tették meg azt, amit kellett volna. Azokat a sérelmeket, amelyeket a mai ülésen felhoztak, a kereskedők jól ismerik; az kell, hogy ezt a *kereskedelmek k. v. ül. lők* is megtudják. Tudják még különösen a szövetkezeti akciót kísérő jelenségeket, melyek nemcsak a gazdasági szempontból, nemcsak a kereskedőkre, de a *nemzeti érdekekre* járnak veszedéllyel. Elmondja, hogy Temesvárott a tulzó román politika több ismert szereplőjének vezetésével szövetkezeti központ létesítését határozták el, amely a románok között fogyasztási szövetkezeteket létesítsen; ez az akció szervezőszférájában áll a *Hangyá* val, a főispánok által prolektált központtal. Németországban, ahol a *Raiffeisen* eszmék árnyéka alatt szintén sok igazságtalanság történik, külön egyesületek és külön lépések vannak az ezek ellen való propagandára. Kiterjesztendőnek tartja a mozgalmat a *vasutasok fogyasztási szövetkezeire*, a melyek az államtól pénzből szubvenciót kap-

nak; ezek néhol csak élelmi cikkekre terjesztik ki működésüket, de másutt, pl. Pozsonyban, mindennemű kereskedelmi cikkekre. O vást a szász kereskedelmi miniszter egy nyilatkozatát, hogy „nem tartja a méltányossággal meg-egyeztethetőnek, hogy az állam alkalmazottai és társadalmi vagy gazdasági osztályok keresetének megrövidítésére alakítsanak intézményeket, amely osztályok az államnak fentartól közé tartoznak. Ha már a belügyminisztertől nem várható semmi jót, a kereskedelmi miniszter, anélkül, hogy a vasutasok cselekvési szabadságát korlátozná, a kereskedők érdekében ez megérietheti a vasutasokkal, akik hír szerint a többi vidéki városokban is szervezni óhajtják a fogyasztási szövetkezeteket.

Herefeld Sándor, maróthi Fürst László és az elnök kijelentésével után az elnökség javaslatát elfogadták.

Napirenden volt még a *gabonaraklárszövetkezetek* ügye, amelynek érdemleges tárgyalását a következő választmányi ülésre halasztották.

Aradi orvosok akciója a fővárosban.

(A betegsegélyező törvény ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 15.

A közelebb a törvényhozás elé kerülő országos munkás betegsegélyező és baleseti pénztárakról szóló törvényjavaslat ellen igen sok és alapos kifogást emeltek az orvosok, akik már két hónap előtt tartott országos kongresszusukon foglaltak állást a törvényjavaslatnak rájuk sérelmes pontjai ellen.

Az aradvárosi és megyei fiók orvosszövetség kezdeményezésére ma értekezlet volt az orvos-egyesület kistermében babaról Schwarzer Ottó szövetségi alelnök vezetésével, amelyen a budapesti központon kívül az Országos Orvosszövetségnek 30 fiókja képviseltette magát.

Az értekezleten az aradi kiküldött Kiss Dávid dr. betérjesztette az általa készített memorandumot, amely magában foglalja az orvosok kívánságait, óhajait és sérelmeit az új törvényjavaslattal szemben. Is szerint sérelmesnek tartják azt, hogy a törvény olyanokat is kényszerít a pénztárba való belépésre, a kinek 2400 korona évi fizetése van.

Az aradiak e cenzust a vidéki városokban 1600 koronára, a kisebb helységeken 1200 koronára kívánják leszállítani.

Kívánják, hogy a törvényjavaslattal szemben *önkéntes tagok* egyáltalán ne vétessenek fel a pénztárba. Kívánják, hogy a pénztárak által megválasztott orvosok csak fejelelmi uton legyenek elmozdíthatók. Egy orvos csak 500 pénztári tagot és ezeknek családjait legyenek köteles ellátni s minimális díjazása évenként 2400 koronában, négy ötödéves 200 korona korpótlékban és 20% lakbérilletményben állapítsák meg. Vidéken, hol a tagok száma 500 nál kevesebb, minden pénztári tag és családjának orvosi kezeleléseért évi 6 korona tiszteletdíj fizetendő. A memorandum azonkívül még számos kisebb kívánságot tartalmaz.

Dr. Flesch Károly az orvosszövetség volt főtitkára előadja azt a kérvényt, amelyet a legutóbbi kongresszus határozatából *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszterhez intéztek. Ezen kérvény nagyjában ugyanazon kívánságokat tartalmazta, amelyeket az aradiak összefogaltak. Ezeket felül kérték még a törvénytervezet olyaténkép való megváltoztatását, hogy a kötelezett biztosítás megállapításánál az illető fél lakbérére és mellékjövedelmére is beszámítsák a cenzus összegébe, úgy hogy ily módon vagyos polgárok (hivatalnokok és iparosok) számba menők, ne legyenek kényszerítve a pénztárba lépni, hanem szabadon választhassák or-

művész előtt kicsinyes anyagi javak, kifizetés és minden egyéb. Joachim, a világ legnagyobb hegedűse legelső művésztársai ismertie el a tíz éves gyereket.

Inné kezdve Vecsey szereplése a diadalok szünetlen megismétlődése.

Hétszer játszott az angol királynál, szük családi körben. Az angol királyné valóságos becéző szeretettel veszi körül. Ajándékokkal halmozta el és egyik elragadtatásban azt a nyakláncot adja neki emlékül, melyet leánykora óta állandóan visel. Vecsey azóta az angol királyi család egyik kedvence.

A legutolsó karácsony-estén csomagot hoz a postás a kis hegedűsnek. Az angol királyné remek ezüstkeretbe foglalt arcképet küldte el, saját kezű levél kíséretében a művésznék karácsonyi ajándékul.

Kevés hely áll rendelkezésre, hogy minden kifizetését felsorolják, amivel ezt a páratlan sikereket aratót fiut elhalmozták.

Több ízben játszott az orosz cárnál, a görög király előtt, a szász király rezidenciájában. Booswelt elnöknel, a meggyilkolt *Szergiusz* nagyhercegnél, *Constantin* és *Ciryll* nagyhercegnél. Mindenütt ajándékokkal halmozták el.

Érdekesnek tartom felemlíteni, hogy az orosz cár művész vendégeitől előbb tapintatosan megkérdezték, hogy pénzt vagy emléket óhajtanak? Az orosz cár 600 rubelt fizetett egy estéért. Bizonyára ajánlatosabb emléket kérni, mert ezt a cár személyesen adja át, míg a pénzt utközben biztosan elcsikkasztják.

Amerikában harmincnégy hangversenyt adott Vecsey Ferenc. Ez a turné dicsőséget hozott a magyar névre. Impresszáriója *Frohmann* Dániel volt, aki százhusz amerikai színház igazgatója. Vecsey Amerikában minden fellépésért 1500 dollárt kapott.

Még nagyon sok apró érdekességet lehetne elmondani ennek a csodagyermeknek életéből. Foglalkozunk itt azonban egy keveset a művész egyéniségével.

Föltehető-e az, hogy egy 18 éves gyermek lelkében nyomtalanul maradjanak ilyen színekben gazdag élet eseményei? Megőrizheti-e a gyermek ifjúságának minden báját, gyermekes gondatlanságát?

Nem. Vecsey Ferenc nem gyermek. Korához képest túlságosan komoly, érett gondolkodású. Nincs nála meg a csodagyermekek külsőben is megnyilatkozó excentricitása, de nincs meg benne más hasonló keru gyermekek formákhoz nem kötött szabad viselkedése. Vecsey nagyon distingvált flu, előkelő uri modoru, beszédjében logikus és distingvált. Szóval nem gyermek többé. Tizenhárom éves és nem gyermek, ezzel elárulja, hogy van benne mégis valami a csodagyermekéből.

Ezek után már csak pár szóval kell megemlékeznünk tegnapi hangversenyéről. Akitől egy világsajtó annyit dicsőltöt irt, mint irt Vecseyről, felesleges volna művészetét taglálni, magasztalni. Akik hallották, egy felejthetetlen műlévezet emlékével távoztak, akik nem voltak ott, sajnálhadják az elmulasztottakat.

vosalkat. Kérték még, hogy az orsz. pénztár két igazgató-orvostagjának ugyanazon joga legyen, mint a többi igazgató-tagnak.

Dr. *Flesch* ezzel szemben konstatálta, hogy a miniszter e kérvényt alig vette figyelembe, mert a kötelezett biztosítottak és az önkéntes tagok számát szaporította, nem hogy eltörölte, vagy apasztotta volna.

Dr. *Ferencsik* (Komárom), dr. *Kovács* (Szeged) és mások felszólalása után, $\frac{3}{4}$ 12 kor megjelent az értekezleten dr. *Kéthy* Károly szövetségi elnök, akit lelkiesen megéljeneztek. Az elnök hivatalos elfoglaltsággal mentette ki távollmaradását s biztosította a megjelenteket, hogy a központ mindent elfog követni az orvosi kar jogos követeléseinek biztosítására.

Az értekezlet többek felszólalása után elhatározta, hogy kérvényileg fog a képviselő házhoz fordulni a térelmes törvényszakasok megváltoztatása végett. Azonkívül a fiók szövetségek is informálni fogják képviselőiket.

Elhatározta végül, hogy elvileg már most is kimondja azt, hogy az egyes betegpénztárak és orvosai között új egyezség létesítésék, tettség szerint a szabadorvos választás, avagy a fizetési orvos szerződés alapján.

Arad — Temesvár ellen.

(Az aradi atléták győzelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15

Vasárnap délután óriási nézőközönség előtt folyt le a délvidek két legerősebb sportegyesülete közt az elsőbbséget való küzdelem. A verseny úgy sportszerűség, mint élvezetes látványosság tekintetében méltóképen sorakozik az *Aradi Atlétikai Klub* által eddig rendezett versenyek sorába.

A versenyt, bár 2 számban a temesváriak győztek, egészében az aradiak nyerték meg nagy fölényvel, amennyiben nemcsak hogy a 6 versenyszám közül négyben diadalmaskodtak, hanem a football-mérkőzés is 4:1 arányban a mieink javára dőlt el.

A verseny, melynek rendezése mintaszerű volt, 100 yardos futással kezdődött. Minthogy a versenyre 8 jelentkező volt, 2 előfutamot kellett tartani, ami után a döntőben első lett *Hoffmann* János 10 $\frac{3}{8}$ mp. alatt, jó második *Szathmáry* László és harmadik *Nyáry* Béla, akik mindhárom aradiak. A gerelydobásban első *Alt* János, 84 méteres dobással, második *Till* Ede 80-50 m.-es és harmadik *Ziffer* Sándor 80-80 m.-es dobással. Mindhárom aradi.

A 804 méteres futásban a temesváriak remekeltek, mert a két *Beles* testvér, Gyula és Sándor gyönyörű stílusban győztek. Részt vett a versenyben *Duffner* János aradi is, aki bár jobb futó a győzteseknél, de nem rég gyógyulván föl súlyos betegségből, nem akarta megérőltetni magát és a versenyt feladta.

A következő számban, a diskosvetésben, melyben mindenki az aradi világbajnokot: *Fóthyt* tippelte győztesnek, ismét a temesváriak győztek. A véletlen szerencse folytán jutott birtokukba a győzelem, mert *Fóthy* ismét üldözte balszerencséje, tudniillik legerősebb dobásainál oldalra repült a diskos. A temesvári *Witzensz* Márton dobott 86-60 métert, *Fóthy* Nándor 86-24 métert és a szintén aradi *Ziffer* Sándor 83-95 méteres dobásával lett harmadik győztes.

A diskosvetés után következett a legérdekesebb versenyszám: a 400 méteres stafétafutás. Négy csapat indult egyszerre, minden csapatban 4-4 futóval. Két temesvári és két aradi csapat. Nagy sürgős-forgás a pályán el-

árulta, hogy a két versengő egyesület közt eldönti el a győzelem kérdését. Az aradiak, hogy az első két számban szenvedett csorbát helyreültsék, összeszedték minden képességüket, ami gyönyörű küzdelem után meg is termette gyümölcsét, mert nemcsak hogy az első és második győztes a két aradi csapat lett, hanem oly kiváló eredményt értek el időben, 50 $\frac{3}{8}$ mperc, ami ritkán sikerül a versenynemben. A győztes csapat tagjai voltak: *Hoffmann* János, *Világossy* László, *Szathmáry* László és *Nyáry* Béla; a másodiknak beérkező szintén aradi csapatban futottak: *Höger* Antal, *Vadás* Gyula, *Rotter* Róbert és *Szathmáry* Béla. Harmadik a temesváriak A) csapata lett.

Ezután az utolsó versenyszám következett, a súlydobás. Nyolc induló közül első lett *Alt* János aradi, 11-16 méteres dobással, második *Odry* Zoltán szintén aradi, 11-09 méteres dobással és harmadik *Witzensz* Márton temesvári, 10-87 m.-es dobásával. Az első győztes, mivel mindenki az ezuttal nagy indiszpozícióval küzdő Odryt várta győztesnek, szép győzelmeért élénk ovációban részesült.

Még a labdavezetéssel való 100 méteres futásnak kellett volna következnie a football-mérkőzés előtt, de ez a temesváriak kérésére elmaradt, mivel az 5 órakor induló vonattal haza akarván utazni, nem maradt volna elég idő a labdarugó mérkőzésre, pedig ebbeli győzelmüket biztosra vették. Tehát alig fejeződött be az utolsó versenyszám, azonnal megszólalt a football-bírói síp, s csakhamar megkezdődött az a mérkőzés, amelynek menetén azonnal kitűnt, először, hogy mindkét fél alaposan készült rá szorgalmas tréninggel, másodsor, hogy az aradiok fölényben vannak. A játék, melyben minden percben szebbnél-szebb fordulatok, helyzetek váltakoztak, leginkább a temesváriak kapuja körüli folyt, akik a sűrűn meg-megújuló ostromnak, bár gyönyörű védelmet produkáltak, nem bírtak annyira ellenállni, hogy négy goalt ne kapjanak kapujukba. Sikerült ugyan néha az aradiak kapuja közelébe jutniok, de goalt csupán egyet tettek belőni az aradiak kapujába s így a játékot vezető *Szathmáry* János, az A. A. K. ügyvezető elnöke, aki úgy a versenyt, mint a mérkőzést az elősmert szakavatottsággal vezette, kibírdette a közönség ujongása közt a szép eredményt: 4:1 Arad javára.

Öngyilkos aradi diák.

(A mulatság következménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15

Az aradi felső kereskedelmi iskola egyik tanulója vasárnap délelőtt öngyilkossági kísérletet követett el. Tettét egy csekélység miatt követte el. Az intézet igazgatója könnyelmű magaviselete miatt megfodta. Ezt annyira szívére vette az érzékeny kedélyű fiú, hogy vasárnap délelőtt gyufaoldatot ivott. Az eset részleteiről alábbi tudósításunk szól:

Kárász János az aradi kereskedelmi iskola első osztályának tanulója szombaton délután osztálytársával átrándult Uj-Aradra. Ott bementek egy kocsmába és borozgattak. A fiuk a legjobb hangulatban tértek haza intézetbeli lakásukra. A fiuk tiltott mulatozása tudomására jutott *Abrai* Lajos igazgatónak, aki maga elé citálta a mulató diákokat és megdorgálta őket. Egyben tudomásukra hozta, hogy intézeti fenyítést is fognak kapni.

Az igazgató feddő szavai lesújtották *Kárászt* és elkeseredésében öngyilkosságra szánta magát.

Kánes gyufából oldatot csinált és az így elkészített mérget megitta. Társai észrevették

Kárász tettét és hozzá rohantak, hogy megakadályozzák az öngyilkosságot. Későn érkeztek. *Kárász* a jókora pohár mérget fenékiig kiitta és rács kinok között esett össze.

Abrai igazgató telefonon értesítette a mentőket, a kik csakhamar megérkezve, kórházba szállították a szerencsétlen fiút.

Kárászt vasárnap délután felkereste a kórházban egy orvos, akinek azt mondta, hogy nem az igazgató dorgálása miatt akart megválni az élettől, hanem egyéb okai voltak, melyeket azonban nem akart elárulni.

— Elégé sajnátom — mondta — hogy tettem nem sikerült, de máskor talán jobban sikerül.

A rendőrség a szerencsétlenségéről táviratilag értesítette a fiú *Kuviban* lakó szüleit, akik ma délelőtt Aradra érkeztek. Az öngyilkos jeit állapota nem súlyos.

A veszélyes artéri hidak.

(Gyorsan a 75,000 koronát!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15.

Az artéri hidak kijavítására előirányzott 75,000 korona, ugyilatszék, nemcsak hogy csökkeni nem fog, hanem valószínűleg még emelkedik is.

Az artéri hidak megvizsgálására kiküldött bizottság ma délután három órakor *Vargassy* Lajos b. polgármester vezetése alatt helyszíni szemlét tartott a hidakon. A bizottság két órai vizsgálódás után annak a véleményének adott kifejezést, hogy a hidak javítása nem tűr halasztást, mert azok olyan megrongált állapotban vannak, hogy az átkelés rajuk valóssággal életveszéllyel jár.

A helyszíni szemle után a bizottság visszament a város házára, hogy megszövegezze a tanács elé terjesztendő javaslatot.

Müller Károly aggodalmának adott kifejezése a hidak rozoga állapota fölött. Véleménye szerint élet és vagyonbiztonsági szempontból sürgős intézkedésre van szükség. A hidakat még ezen a héten alá kell támasztani. Egyes helyeken olyan rossz állapotban vannak a hidak, hogy egyáltalán be kellene szüntetni a közlekedést. A kocsk közlekedését szabályozni kell. Csak nyílás távo ságyira közlekedhessenek. A katonaság megkeresendő, hogy, amíg a javítási munkálatok nincsenek befejezve, ne négyes, hanem kettős sorokban menjen át a hidakon. Az ágyuk áthurocolása szintén veszedelemmel járhat. Tekintettel arra, hogy a hidak márcsak két vagy három évig lesznek használatban, költségkímélés céljából azt ajánlja, hogy a nyeregfákat és a süveggerendákat ne kemény, hanem puha fából készítsék el.

Vargassy Lajos a szakértők szavaiból megállapítja, hogy a hidaknak ugyszólván teljes ujjaépítése szükséges.

Az a körülmény, hogy a javítást nem tolgy, hanem feyőfával végzik, nem teszi szükségessé új árlejtés kiírását, mert az egységárak meg vannak állapítva. Több hozzászólás után a bizottság jegyzőkönyvet vett fel tapasztalatairól és javaslatot készített, amely holnap kerüli a tanács elé. A bizottság jelentéséből közöljük az alábbi részt:

Külfönsen a Maroshid jármainak a kijavítását tartja sürgősnek a bizottság, minél fogva a hidaknak sürgős alátámasztását hozza javaslatba és a hidak gyökere kijavítását sürgősen eszközöndőnek velli. Szükségesnek tartja a bizottság megjegyezni, hogy a költségvetés egységárak szerint van készilve, mihez képest a megfelelő ellenőrzés mellett ki van zárva, hogy felesleges kiadásai lesznek a városnak, mert csak azok az alkatrészek fognak kicseréltetni, ame-

lyek rosszaknak bizonyulnak. Hogy a kicserélendő alkatrészek milyen mérvűek lesznek, az csak a hid alkalmával lesz pontosan megállapítható. Mint hogy a hidak felbonthatása alkalmával minden valószínűség szerint oly alkatrészek kicserélése is szükségessé válik, amelyek nem lévén láthatók, a költségvetésbe felvehetők nem voltak és ezek a jelenlegi költségvetés végösszegét növelni fogják.

Költség megtakarítás szempontjából, figyelemmel arra a körülményre, hogy a hidak legfőbb csak két három évig lesznek fönntartva, javaslatba hozza a bizottság, hogy a tuskók a Howad-hidánál, valamint az összes hidak padlóit készíttessenek tölgyfából, míg a többi kicserélendő alkatrészek fenyőfából állíttassanak csak fel.

Mindaddig pedig, amíg a hidak ki lesznek javítva, élet- és vagyonbiztonsági szempontból elrendelendő, hogy minden hidnyíláson csak egy terhes kocsi közlekedhetik ugyanazon időben. Ide értendők az ágyuk is, valamint azon terheléseknek megfelelőleg lesz a tömeges gyalog közlekedés is megosztandó.

Végül kijelenti a bizottság, hogy mivel az árlejtés eredménye kedvezőbb mint a kikéltési ár, az árlejtés eredményének jóváhagyását véleményezi.

A véleményt a bizottság holnap reggel terjeszti a tanács elé, amely rendkívüli ülést fog tartani a hidak ügyében.

Az Eötvös-utcai dráma.

Kórházból a fogházba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 15.

Az aradi ügyészség fogházának ma délután óta új lakója van. Donáth Sándort, az Eötvös-utcai dráma hőst, aki hosszú ideig élet és halál között feküdt az aradi köz-kórházban, Domokos László vizsgálóbíró rendelkezése ma átszállították a fogházba, ahol ügyének tárgyalásáig letartóztatásban marad.

Az Eötvös-utcai dráma részletei eléggé ismeretesek. Donáth Sándor pécskai gazdálkodó ennek az évnek június 28-án este nyolc óra tájban agyonlőtte feleségét, mert ez megtagadta a kötelező hitvesi hűséget. Donáth ezután maga ellen fordította a fegyvert és háromszor magába lőtt. Az asszony a dráma helyszínén meghalt, de Donáth csak súlyosabb sebeket ejtett magán, amelyekből a napokban felgyógyult.

A vizsgálóbíró még a gyilkosságot követő napon elrendelte Donáth letartóztatását és a rendőrséghez elfogatási parancsot is küldött ellene, ez azonban máig nem volt foganatosítható, mert Donáth sérülései hosszabb gyógykezelést igényeltek.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma — mielőtt Donáthot az ügyészséghez szállították — beszélgetést folytatott a dráma hőseivel. A letartóztatás részleteiről és a Donáthtal folytatott beszélgetésről alábbi tudósításunk szól:

(A gyilkos felgyógyulása.)

Donáth Sándort tudvalevőleg életveszélyes sérülésekkel szállították június 28-án a köz-kórházba. A boldogtalan ember a gyilkosság után saját magát is el akarta pusztítani. Ez azonban nem sikerült neki. Háromszor lőtt magába. Az első golyót a mellének irányozta és kétszer a fejébe lőtt. Mind a három golyó súlyos sebeket ütött Donáthon, de szívós természetével elviselte a sérüléseket és aránylag rövid időn belül felgyógyult. A kórházi orvosok operáció után el akarták Donáth testéből távolítani a golyókat, de a mellébe furódott golyót

csak életének kockáztatása árán tudták volna kivenni, miért is az operációnak erről a részéről lemondtak. De azokat a golyókat, amelyek a gyilkos fejébe hatoltak, sikerült eltávolítani, anélkül, hogy az operáció következtében komplikációk álltak volna be.

A két golyó eltávolítása után a beteg állapota hamarosan javult. Pár nap múlva teljesen eszméletéhez tért és noha erejéből sokat vesztett, bizonyos volt, hogy élete nem forog már a kockán, mert a mellében lévő golyó, amelyet nem sikerült eltávolítani, nem sértett meg nemesebb testrészeket. A múlt hónapban Donáth már annyira jobban érezte magát, hogy ügyében intézkedéseket is tett és védőjéül Nagy Sándor dr.-t kérte fel. Védőügyvédje még a múlt hónapban többször felkereste a kórházban, hogy a tárgyaláshoz szükséges információkat megszerezze és a dráma részleteiről tudakozódjék.

(A letartóztatás.)

A rendőrség részéről Zubor Andor fogalmazó, a bűnügy osztály ideiglenes vezetője hetenként többször érdeklődött a kórház igazgatóságánál, ahonnan azt a választ nyerte, hogy Donáth e hó közepén életének veszélyeztetése nélkül elhagyhatja a kórházat. Ma reggel kapta Zubor Paracsz Gyula dr. kórházi igazgatótól azt az értesítést, hogy Donáthot el lehet szállítani, mire rögtön kiküldte a kórházba Rád János detektívet, hogy kézbesítse Donáthnak az elfogatási parancsot és kísérelje át az ügyészséghez.

Donáth erre a detektív kíséretében átment a törvényszék épületébe és jelentkezett Domokos László vizsgálóbírónál, aki tudára adta, hogy előzetes letartóztatásba helyezi, de tekintettel gyengélkedő állapotára, egyelőre megengedi neki, hogy a fogház kórházi osztályában ágyba feküdhessen.

Donáthot ezután Dezsőfi Mihály fogházfelügyelő felvezette a fogházba és a kórházi osztályban ágyat jelölt ki számára, mire Donáth rögtön le is feküdt. A délután folyamán Donáth beszélni szeretett volna védőjével, Nagy Sándor dr.-ral, akit azonban nem találtak irodájában. Délután fél ötkor a vizsgálóbíró maga elé idézte Donáthot, hogy a dráma részleteiről kihallgassa. Donáth ekkor felöltözködött és egy fegyveres őr kíséretében lement a vizsgálóbíró hivatali helyiségébe, ahol másfél óráig tartott a kihallgatása.

A gyilkosság valószínűleg a november havi esküdtársi ciklusban kerül tárgyalás alá.

(Beszélgetés Donáthtal.)

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma hosszabb ideig beszélgetett a dráma hőseivel. Donáth középtermű, gyenge testalkatú ember. A betegség látszólag megviselte. Kissé görnyedten jár és azért idősebb embernek látszik, noha csak mostanában töltötte be a harmincadik évét. Vörösös szőke bajusza kissé hanyagul lóg a szája alá. Színtelen szemű az akarat nélküli ember benyomását kelte. Noha csinosan öltözködik — vadonatúj szürke és fekete kockákkal tarkított ruha volt rajta, amelyet Pécskán lakó szülei küldtek, — külseje inkább a jobbmodu földművest árulja el.

Munkatársunkat kissé kellellenül fogadta Donáth. Egyideig nem is akart kérdéseire válaszolni. Később azonban megoldódott a nyelve. Szaggatottan beszélt. Minden szavából kitűnt, hogy mélységesen ezerte a feleségét.

— Nem vagyok bűnös. Még vagyok győződve, hogy fel fognak menteni. Az asszony az oka mindennek. Megcsalt, hűtlen lett. Nyolc évvel ezelőtt vettem el. Egyideig békés egyetértésben éltünk. Két éve, hogy megszületett egyetlen lánygyermekünk. A múlt évben vettem észre az asszony hűtlenségét. A pazarlá-

sait elnéztem. Szeretett cifrán öltözködni, de ezt a sajátjából tette. Volt módja rá: huszezer koronát örökölt a szüleitől. De a hűtlensége, az végtelenül fajt. Nagyon szerettem az asszonyt. Tavaly ősszel hirtelenül elhagyott. Magával vitte a gyermeket is. Kérleltem, hogy jöjjön vissza. Rövid idő múlva vissza is tért és megfogadta, hogy nem hagy el többé. Ekkor házat is vettünk és berendezkedtünk. De az asszony csak nem akart megjavulni. Most tavasszal újból megszökött. Egyideig hiába kutattam. Végre megtudtam, hogy Vajda Hunyadra ment a szeretőjéhez, Imre István lapszerkesztőhöz. A gyereket Dáván helyezte el és felesége se nézett. Olyan lett a szegény jószág, hogy elfacsarodott a szívem, amikor megláttam.

Rövid idő múlva mégis csak visszajött az asszony. Megbocsátottam neki és ő ismétleten megfogadta, hogy nem hagy el többé. Hűtlen volt azért ezután is. Sűrűn levelezett a szeretőjével. Egy hónappal az eset előtt, harmadszor is elhagyott. Beszökött Aradra és itt Codreán Pompejuséknál bérelt lakást. Később ismét visszajött Pécskára, de csak azért, hogy a butorait Aradra szállítsa. Nagyon tékozló volt az asszony. Már gondnokság alá akartam helyeztetni, de akkor megint megfogadta, hogy hű feleségem lesz. Gyöngye voltam, elhittem neki.

Azon a szerencsétlen napon együtt jöttünk Pécskáról Aradra. Elakartam menni az asszony lakására, de ő nem engedte. Azt mondta, hogy Codreának nem látnak szívesen. Biztatott, hogy várjam meg a Három Királyban, estére el fog jönni. Türelemesen vártam, de nem jött. Erre elmentem a lakására. Eszemágában sem volt megőlni.

Sokkal jobban szerettem. Az volt a szerencsétlenségem, hogy nálam volt a revolverem, amelyet különben is állandóan a zsebemben hordtam. . . . Sötét volt már, amikor bekopogtattam. A konyhában találtam a feleségemet Codreánéval. Illedelmesen köszöntem és megkértem, hogy jöjjön el a Három Királyba. Az asszony nevetve utasított el. Könyörgésre fogtam a dolgot, de durva nevetés volt rá a válasz. Akkor vesztettem el az eszemet. Kezembe akadt a revolver és lőttem. Nem tudom, hányszor. Csak arra emlékszem, hogy az asszony kifutott az utcára. Azután magam ellen fordítottam a fegyvert. . . . Az egyik golyót, amely a koponyámba hatott, itt hordom a pénztárcámban. . . .

Nagyon puccos volt az asszony. Egyszer nyolc hónapi fogházra voltam ítélve vereségért. Többször meglátogatott. Talsággatta magát seiyemmel és a keztyűjére gyémánt gyűrűket húzott. . . . Ha érdeklődik, menjen el a védő ügyvédemhez. Annyi szerelmes levél van ott egy csomóban, hogy tíz asszonynak is sok. Megcsalt és én agyonlőttem. De nem vagyok bűnös. . . .

Eddig tartott a Donáth beszéde. Azután tovább ment — a fogház felé.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete. A Magántisztviselők Országos Szövetségének aradi bizottsága tegnap délelőtt az Aradi első takarékpénztár üléstermében választmányi ülést tartott, melynek határozatai az aradi magántisztviselők rég várt szervezkedésére fontos kihatással lesznek. Az ülést Fényes Dezső társelnök nyitotta meg és bemutatta Ottenberg Tivadar elnök levelét, melyben nagyarányú elfoglaltságára való hivatkozással az elnöki tisztségről lemond. Fényes társelnök indítványára azonban a választmány lemondást nem fogadta el és küldöttségileg kérte fel Ottenbergel, kinek kiváló egyéniségéhez kötötték a szervezkedés sikerültét, az elnöki tisztség megtartására. Ottenberg Tivadar a közönségnek engedve új-

ból elfoglalta az elnöki széket és indítványozta, hogy a Magántisztviselők Országos Szövetsége aradi bizottsága önálló egyesületté alakuljon át. Evégből október hó 28-ára negygyűlést hívnak össze, mely a megalakulást ki fogja mondani.

Domansky vezérőrnagy — nyugalomban.

Az aradi állomásparancsnok távozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15.

A Rendeleti Közlöny legutóbbi száma az aradi cs. és kir. gyalogdandár vezetőségében történt változást jelent.

A király elrendelte, hogy dománi Domansky Rajmond vezérőrnagy, a 34. gyalogdandár parancsnoka, saját kérelmére, várakozási illetékekkel, szabadságoltassék. Ez a formális nyugalomba vonulást előzi meg, amely a szabály szerű időben szintén be fog következni.

Domansky vezérőrnagy rövid ideig, másfél esztendőn át volt az aradi gyalogdandár parancsnoka s együtt a aradi katonai állomásparancsnok. 1905. áprilisában nevezték ki az altábornagygyá előléptetett Lohmann Vince helyébe. Katonai pályájának adatait ezekben közöljük:

A kőszegi hadapródiskola és a bécsujhelyi katonai akadémia elvégzése után mint hadnagy a 29. gyalogezredhez osztatott be, melynek kötelékében résztvett az 1866. évi osztrák-o'asz hadjáratban, 1869-ben a katonai földrajzi intézethez vezényelték ki, ahol főhadnagygyá lépett elő. Nyolc évi kivezénylése alatt több katonai földrajzi fölmérést eszközölt, majd ismét csapatszolgálatot teljesített és 1878-ban a boszniai okkupáció alkalmával tett kitűnő szolgálataiért és kiváló bátorságáért a királytól a katonai érdemkeresztet kapta, Sarajevo és Visegrád fölméréseért pedig a hadügyminiszterium és vezérkar elismerésében részesült. 1879-ben II. osztályú százados és 1880-ban a bécsujhelyi akadémián a tereptan és tereprajz tanára lett, majd egy éven át a katonai földrajzi intézet igazgatója volt.

Domansky 1885. április 1-én került az aradi házigazdához és fokozatos előléptetése mellett 1898-ig maradt az ezrednél. Ekkor a zárai 22. gyalogezred parancsnokává, 1904. május 1-én vezérőrnagygyá és a budweisli 38. dandár parancsnokává nevezte ki a király, míg a múlt év április havában az aradi 34. gyalogdandár parancsnokságát vette át.

Domansky szabadságának ideje alatt az aradi gyalogdandárnak és az aradi katonai állomásnak parancsnokságát Dietrich Albert ezredes vezeti mindaddig, amíg a király a parancsnokságot kinevezés útján be nem tölti. Domansky valószínű utódjává az aradi helyőrség körében két ezredest emlegetnek: az egyik Arendt Lajos, a marosvásárhelyi 64. l. k., a másik bebenburgi Karg János báró, a ragyvárad 37. gyalogezred parancsnoka, akik közül valamelyiket még e hó folyamán ki fogják nevezni aradi dandárparancsnoknak.

A 42 évi katonai szolgálat után nyugalomba vonuló Domansky vezérőrnagy végleges nyugalomba helyezése alkalmával szép kitüntetésben fog részesülni, amennyiben a király Domanskynak a tisztviselési altábornagyi címet fogja adományozni.

A rendeleti lapnak ugyanezen száma egy másik, bennünket érintő nyújtásáról ad hírt. A király elrendelte, hogy Urbán Ede, a 7. hadtest parancsnokságához beosztott altábornagy a nyugdíjas állományba vétessék át és neki, a díj elengedésével a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

Megint egy kártyabarlang.

(Brüll Alfréd társasága.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 15.

A fővárosi detektívek szombat este ismét lelepleztek egy kártyabarlangot — az Erzsébet-köruton levő Royal-szálló nagykávéházában. Krecsányi Kálmán detektívönök néhány nappal ezelőtt értesült róla, hogy a helyiségben nagy társaságok ferbliznek és makaóznak. Megfigyeltette az embereivel és konstatálta a kávéházzal, hogy csakugyan a haszárjáték állandó tanyája. Tegnap este meg is lepte a játékosokat. A bankot — amelyben több száz korona volt — lefoglalta és a jelenvolt hét ur nevét följegyezte. A játékosok, valamint Schmidt Károly szállóigazgató ellen a büntető járásbírósgon följelentést tettek.

Fővárosi tudósítónk táviratozza, hogy a ferblit és makaót játszó társaság tagjai jórészt Brüll Alfrédnek, a milliomos mecenának asztaltársaságából kerültek ki. Brüll maga sohasem vett részt a játékban, de nagy kedvetlenséggel ki-beült még a hajnali órákig is. A haszárjátékosok — fiatal ügyvédek, orvosok és magántisztviselők — már délután összegyűltek a kártyasztalnál, ahol a délutáni órákban alsóztak meg tarokkoztak és csak este 10 óra körül kezdtek meg a ferblit, amelyről aztán áttértek a makaóra. A főpincér nem akarta megengedni a szerencsejátékokat és jelentést tett Schmidt igazgatónak, aki erre kijelentette:

— Azok ur emberek, nem kell botrányt csinálni. Fenyegetésképp vegye el a kártyákat.

A főpincér el is vette a kártyákat, mire panasza mentek az igazgatóhoz, akinek megígérték, hogy nem fognak többé haszárjátékokat játszani. Ez pénteken történt, amikor meg is tartották ígéretüket és csupán alsózt játszottak. Szombaton már ferblit is játszottak, amit észrevett Kálmán detektív, aki a kávéházban egy tolvaj után kutatott. Kálmán telefonált a rendőrségre, ahonnan kiküldték melléje Dobó detektívet, akivel azután Kálmán a haszárjátékosokkal szomszédos asztalon el kezdett kártyázni, hogy jobban megfigyelhesék a játékosokat. Amikor észrevették, hogy a szomszédasztalnál haszárjáték folyik, fölkeltek és „a törvény nevében” lefoglalták a bankot, amelyben éppen négyszáz korona volt.

A véres országból.

Sortüz egy zászló miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 15.

A véres ország mindennapi eseményei már szinte szürkéknek látszanának, ha tele nem volnának véres, háborzongató ujságokkal. Még a mai nap valahogyan kiválik a többiek közül: ma kevés embert gyilkoltak le a cár birodalmában.

Mai távirataink:

Moszkva, október 15. Az egyetemi tanács s a rendőrkapitány között konfliktus keletkezett, mert a rendőrkapitány megtiltotta, hogy az egyetemi hallgatók az egyetem falain belül gyűléseket tartsanak. Ebben az ügyben tegnap rendkívüli tanácsülés volt az egyetemen. A rektor és helyettese le akartak mondani méltóságukról, de a tanárok kérésére letettek szándékukról. A tanácsülés elhatározta, hogy a közoktatásügyi miniszterhez küldöttséget meneszt jelentéstétel végett. A küldöttség visszaérkezéséig, október 19-éig, az egyetem zárva lesz.

Pétervár, október 15. Az angol küldöttség tervének meghiusításáról megbízható forrásból még a következőket jelentik a Sirana című pétervári lapnak:

E hó 12-én megbízták a londoni orosz nagykövetséget, közölje a küldöttség bizottságával magánaton, hogy az orosz kormány nem ajánlja a küldöttségnek, hogy Oroszországba jöjjön, mert a kormány nem volna képes azokat a sértéseket, melyekkel az orosz társadalom egyrésze illetve volna, megakadályozni. Ha az orosz nagykövetség e figyelmeztetésének nem lett volna fogantaja, a küldöttséget a határon feltartóztatták volna és ugyanezzel az indokolással és a sajnálat kifejezésével tudtára adták volna, hogy a küldöttségnek orosz területre való lépését nem engedhetik meg.

Lemberg, október 15. Lodzból jelentik: A Julius-utcában tegnap a lengyel szociáldemokrata-párt iniciáléival ellátott zászlót tüztek ki egy ház ormára. Azonnal katonaság jelent meg a helyszínén és sortüzet adott a házra, miközben a ház tulajdonosát agyonlőtték és több más embert megsebesítettek. Lodzból a lakosság még mindig tömegesen menekül. Az utcákon erős őrsapatok járkálnak. Minden járókelet kivétel nélkül megmotoznak.

Pétervár, okt. 15. Piatikorszk kaukázusi fürdőhelyen tegnap éjjel a Nobel-intézet igazgatójának lakásába rablók törtek be. A szolgaszemélyzetet bezárták, késszurásokkal megölték az igazgatót, 3000 rubelt raboltak és azután elmenekültek.

A makói cigánysztrájk.

Harc az országuton.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 15.

A makói cigányok sztrájkja, amelyen derűt keltett eleinte, oly komoly jeleget kezd öltetni mostanság. A cigányok sztrájkja tudvalevőleg amiatt ütött ki, hogy a vasárnap délutáni és esti népmulatságok belépődíjait nem engedik át nekik a kalács tulajdonosok, holott ennakeelőtte szó se volt erről, a kocsmárosok megelégedtek azáltal a haszonnal, amit a kalács révén az eladott ételek és italok után nyertek. Emiatt állnak sztrájkban az összes kisebb zenekarok, a három kávéházi zenekart kivéve. A cigányok nem engednek, a kalácsok sem, sőt az utóbbiak úgy igyekeznek segíteni a bajon, hogy a közeli falvakból hozatnak be zenekarokat.

A sztrájk a mai napon érdekes fordulóhoz jutott: megkapta a vérkeresztiséget. Valóságos cigányháború folyt le ma reggel a város végén. A harcot a helybéli sztrájkoló cigányok és egy nagyszentmiklósi vendégbanda vívták meg.

A szentmiklósi hét tagú cigányzenekart Érdeki József, a Kocsi-Jéle kalács tulajdonosa hozatta át, hogy vasárnapi táncoló publikuma zene nélkül ne maradjon. A cigányok minden baj nélkül megérkeztek s reggelig muzsikáltak, kerestek pénzt is megilletősen. Nyolc óra felé indultak vissza Nagyszentmiklósról kocsin, de csak a város végeig juthattak el. A téglagyáron túl ugyanis utjokat 15—16 makói muzikus cigány állta el. Kettő-három elkapta a lovak zabóját, megállították, a többi meg egy-két perc alatt lezárta a művészarsakat a kocsi-derékből. Mindez persze vad csatazaj közepette ment végbe. Repült a szitok, hullott a káromkodás jól irányzott pofonokkal, botlításokkal egyesével s nem telt bele öt perc, a nagyszentmiklósi banda összeverve hevert az úszálon. Ez még csak hagyján, mert az ütlegeket ki le-

het beverni valahogy. Sokkal nagyobb azonban az eldöngetett cigányok kára amiatt, hogy össze törték a hegédiket, a nagybögöt pedig annyira szétszedték, hogy nagy szakértőnek kell lenni, akik a darabokból ráismernek a hajdani bőgőre.

A harc sikeres befejeztével a makói cigányok az utcán hagyták nagyszentmihályi kártyáikat, azok pedig nagynehezen felszerelődve, visszajöttek a városba s elpanaszolták a kevésbé barátságos ellátást a rendőrségen. A rendőrség nyomban megindította a vizsgálatot, amelyet azonban megnehezít az, hogy a verekedők ismeretlenek, mert annyira udvariatlanok voltak a nagyszentmihályiakkal szemben, hogy még csak be se mutatkoztak nekik. Borka István rendőrbiztos a délután folyamán megjelent a cigány városrészben, összeszedett egy pár marconább muzsikust s ezekkel indított barátságos és tapintatos beszélgetést, hogy a verekedőket kiderítse.

A nagyszentmihályi cigányok közül négynek a sérülése súlyos természetű az orvosi látlelet szerint, különösen az Lakatos Mihály karmesteré, akinek nagy sebet ütöttek a homlokán. Most már aztán el lehet mondani, hogy a makói cigánysztrájk a lehető legkomolyabb jelleggel állt elő.

Aradi demokraták Csabán.

Vázsonyi Vilmos afférje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15.

Az aradi demokrata párt a múlt héten elhatározta, hogy alakuló közgyűlésére meghívja Vázsonyi Vilmost, az országos demokrata párt elnökét és a demokrata országgyűlési képviselőket. Tegnap délután Steinitzer Pál dr. vezetése alatt husztagu küldöttség utazott Békéscsabára, hogy a Pető Sándor dr. demokrata képviselője támogatására ott időző Vázsonyi Vilmost meghívják az aradi demokraták alakuló közgyűlésére.

A csabai demokraták értesülvén az aradi küldöttség jöveteléről, a pályaudvaron nagyobb számú küldöttséggel fogadták az aradiakat, akiket a csabai elvérsak nevében Szentmihályi József szerkesztő üdvözölt. Steinitzer Pál dr. köszönő szava után az aradiak fogadókön bevonultak a városba és fölkeresték Vázsonyi Vilmost, akit Steinitzer lelkes beszédben meghívott az aradi közgyűlésen való megjelenésre. Vázsonyi meleg köszönetet mondott a meghívásra és kijelentette, hogy nemcsak maga fog szívesen megjelenni a demokraták közgyűlésén, hanem azon is lesz, hogy a párt többi képviselője és Eötvös Károly is eljőjenek az aradi demokratáknak október 28-án tartandó ünnepére.

Ezután Achim L. András vezetése mellett megjelent a csabai Pető-párt küldöttsége az aradi demokratáknál, akiket meghívtak Pető Sándor dr.-nak délután 3 órakor tartandó programbeszédéhez. Ennek meghallgatására a Csirke-téren ezrekre menő közönség gyűlt össze, amely lelkesen, nagy tetszéssel fogadta Pető Sándor, Vázsonyi Vilmos, Óh Gyula dr. és Achim L. András beszédeit. Vázsonyi beszédben rendkívül élesen támadta a koalíciót, amelyet a 115 ös pártnak nevezett el, minthogy sem a 67 es, sem a 48 as elvek alapján nem áll. A népgyűlés után az óriási tömeg lelkes ovációkat rendezett Vázsonyinak és az aradiaknak, akiket azután folytatós éjenzés mellett a pályaudvarra kísérték. Vázsonyi Vilmost tegnap megjelentek Urszinyi János dr. részéről Székely György és

Willin József és magyarázatot kértek tőle a csabai intelligencia nevében azért, mert állítólag szombaton este egy beszédében buta csordának mondta Belfrey pártját. Vázsonyi kétségbevonja, hogy Urszinyi János dr. jogositva lenne a békéscsabai intelligencia nevében tőle magyarázatot kérni, mert ő semmivel sem, dr. Urszinyi hírlapi cikkeivel legkevésbé látja be igazolva azt, hogy Urszinyi a helybeli intelligenciához tartozik. Ő a megjelent uraknak, nem mint Urszinyi megbízottainak, hanem mint helybeli polgároknak kijelenti, hogy ő azt a kifejezést nem általánosította, hanem azokra értelmezte és értemzei most is, akik felekezeti izgatást vittek bele a csabai választási mozgalmakba. Akinek nem inge, ne vegye magára.

Goluchowski és a király.

A sajtó-ankét.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 15.

A kormány — mint budapesti tudósítónk táviratozza — most már a legkomolyabban foglalkozik a sajtótörvény revíziójával. Már napok óta folynak a tárgyalások ebben a kérdésben és előkészítik az anyagát egy nagyobb szabású ankétnek. Ma reggel ebben a tárgyban Polónyi Géza igazságügyminiszter felkereste Wekerle Sándor dr. miniszterelnököt, aki később — úgy déltájt — Polónyival együtt eljött az igazságügyminisztériumba. Itt déli 1 óráig folyt a tanácskozás, melyen elhatározták, hogy még október hó folyamán sajtó-ankétet hívnak egybe, a melyre meghívják az összes újságírótestületeket és külön-külön a fővárosi lapok szerkesztősegeit. Az ankétet Wekerle Sándor dr. miniszterelnök fogja vezetni.

A képviselőház szerdán formális ülést tart, amelynek összehívására az adott okot, hogy a képviselőház szakbizottságai a Kossuth Ferenc által beterjesztett javaslatok közül többet letárgyaltak és az előadók az ezekről szóló jelentéseket a szerdai ülésen fogják benyújtani. E jelentéseket azután a pénteki rendes ülés napirendjére tűzik. Legelőször az iparfejlesztésről szóló javaslatot fogják tárgyalni, mint amely ipari és szociális szempontból a legfontosabb. Ezután ha időközben a bizottságok elkészülnek a munkásbiztosításról szóló törvénytervezettel, ezt fogják napirendre tűzni.

Bécsből megbízható forrásból jelentik, hogy a király Goluchowski gróf külügyminiszternek hivatalban maradását kívánja. Goluchowski a király föltétlen bizalmát bírja és tudvalevő, hogy a király nem szívesen válik meg olyan embertől, akiben bizik és aki hosszabb időt töltött környezetében. Hir szerint a magyar kormányt értesítették a királynak erről az elhatározásáról és már most — mint a N. F. Pr. írja — a magyar kormányuk volna föladata, hogy befolyását olyképen érvényesítse és a delegáció olyképp alakuljon meg, hogy a nyílt botrányt elkerüljék.

Hogy Wekerle miniszterelnök hajlandó-e vagy képes-e a delegáció összetételére befolyást gyakorolni, a delegáció viselkedését irányítani, azt ezidő szerint nem lehet megítélni. Jól értesült körökben azt mondják, hogy a helyzet súlypontja ezidő szerint Budapesten van. Wekerle miniszterelnök a sajtó-ankét elhatározásáról távirati értesülést küldött a kormány részéről.

Gonda István kalandja.

A rejtélyes bárónő.

Egy női Hosztalek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 15.

Harkányi-Hosztalek Nándornak, a Népszínház híressé vált színhámosának párja akadt egy nő személyében, aki egy bárónő komornájának adta ki magát, szállodáról-szállodára ment és álnév alatt adósságokat csinált és pénzt is kicsalt hiszékeny emberektől. A csabai bárónő azonban kívül behálózott egy Aradon is jól ismert fiatal színészt, Gonda László írást: Gonda Istvánt, a Király színház tagját, akivel elhitette, hogy a bárónő szerelmes belé és feleségévé akar lenni. A színészt elkábították a komorna szavaival, elhitte, hogy férje lesz egy dúsgazdag mánás asszonynak és két hónapig állandóan összekötöttségben állott a komornával, aki a közvetítő szerepet játszotta. Az eset ütökzöttségét növeli az, hogy a színész — állítása szerint — sohasem találkozott a bárónővel és kiderítetlenül áll, hogy milyen érdek vezette a komornát a színész csalogatásában.

Gonda István így adja elő kalandját:

Egy estén, rózsaszínű levelet kaptam finom nő írással. A névtelen levél írója arra kért, hogy ismerkedjem meg vele s ha komoly a szándékom, tűzzek gomblyukamba tubarózsát, amikor a színpadra lépek. Úszintén szólva nem reflektáltam a levélre, mert azt hittem, hogy ez is olyan, mint a többi. A színház férfitagjainak ugyanis gyakran van részük abban, hogy könnyűvérű hölgyek találkat kérnek tőlük. Azonban nap nap után jöttek a levelek és én végre kíváncsi voltam, ki a szerelmes levelek írója és gomblyukamba tűztem a tubarózsát. Aznap este automobili-ruhában öltözött nő vart a színház bejáratánál és bemutatkozott. Azt mondta, hogy Reiter Elzának hívják és komorója Pengrác Adrienne bárónőnek, akinek Pencsen nagy birtoka van. Azután körülményesen elbeszélte, mi célja van velem.

— A bárónő szerelmes magába és felesége akar lenni. Azonban az a kérdés, hogy szabad-e a szíve? Ha igen, ne vállaljon szerződést a tére, mert a bárónő azt akarja, hogy már a télen meglegyen az esküvő.

Első este elvitt a Predeal szállóba, ahol éjjel két óráig diskuráltunk, miközben Reiter azt is közölte, hogy a bárónőnek három éves fia van. Ez este óta nap nap után kaptam szerelmes leveleket a bárónő nevében. A 10—12 oldalas levelek szerelemről szóltak. Szerettem volna már megismerni jóvendőbelimet, de a komorna folyton azt hangoztatta, hogy a kastélyban nem látogathatom meg a bárónőt, mert a család megneszeli a készülő házasságot és megakadályozza azt.

Egy napon a komorna elhozta a bárónő fényképét. Székely fényképész műterméből került ki. Kétkedtem benne, hogy egy méltóságos asszony Székelynél csináltasson fényképet. Utána jártam a dolognak és megtudtam, hogy a fénykép G. Milt, egy tiszteletes úri leányt ábrázol. Utánjárásom eredményét közöltem Reiterrel, aki azzal a kijelentéssel tévesztett meg, hogy a bárónő már nem fiatal és hízelgőbb fényképet akart megmutatni.

Október másodikán azzal a hírrel jött hozzám a komorna, hogy másnap Flumbeba utazunk, ahol találkozunk a bárónővel. En akkor a komorna kíváncságára teljesen szakítottam már a családommal és bucsuzás nélkül akartam elutazni. Reggel azzal távozott tőlem Reiter, hogy a bárónő ügyvédjét keresi fel, akitől 2000

koronát kap utazási költségekre. De a komorna nem tért többé vissza, hanem megjelent helyette egy detektív, aki igazolásra szólított fel és egyben tudatta, hogy *szélhámosnának este áldozatul*.

A rendőrség megállapította, hogy Reiter különböző álnevéken lakott a Pádeál, Elite és Orient szállókban, mindenütt nagy adóságot csinált, sőt az Orient-szállóban ravasz fondorlattal becsapta a szobaasszonyt. *Hamis szék-koronásokat* mutatott a szobaasszonynak és azt mondta, hogy a pénzt el kell küldeni a bárónő jószágigazgatójának *Tatára*. Ugyanakkor nagyszegű pénzt csalt ki a szobaasszonytól a hamis száz-koronásokkal.

Az elfogott asszonyt kivitték a toloncházba, ahol megállapították róla, hogy veszedelmes nemzetközi szélhámosnó s igazi neve *Pakalovics Eszter*. További eljárás végett átkísérték a hetedik kerületi kapitányságra, ahol *Kiss* rendőrfogalmazó hallgatta ki.

- Mi a foglalkozása — kérdezte *Kiss*?
- *Domestika*, — felelte a szélhámosnó.
- Hát maga latin nő?
- Nem, hanem művelt cseléd.

Azután elmondta, hogy egy bárónőnél szolgált. De a nevét nem akarta megmondani. Gond: Istvánnal való kalandjáról azt állította, hogy csak *követítő volt a bárónő és Gonda között*. Gond: tagadja ezt és erősítgeti, hogy sohasem találkozott a bárónővel.

Rejtélyes marad tehát, hogy a komornának mi célja volt a színészszel. Rendőri körökben beszéltek, hogy *Pakalovics* valami idősebb hölgy számára akarta meghódítani a csinos megjelenésű fiatal színészt.

A szélhámosnót kihallgatás után átkísérték az ügyészségre, ahol fogva tartották.

TANÜGY.

(—) *Özv. Sváby Pálné* nyilvánosjogi magán elemi iskolájába az idén fiúk is járnak. A fiú és leány növendékek ezen együttes oktatása — a külföld már régen hódol ennek az elvnek — *Sváby Pálné* iskolájában is szépen bevállik. Az intézetnek rendező tanítónője *Keszler Bella*, gyakorlati tanítónője báró *Bedeusz Zelmá*. Eddig a következő növendékek iratkoztak be: *Blaur Ida*, *Dietrich Margit*, *Dávid Lajos*, *Ispravnik Leticia*, *Leichtman Edith*, *Kajdos Ilonka*, *Ardeleán Lili*, *Reinhardt Ilonka*, *Medveczky Albert*, *Zoltán István*, *Kovács Margit*, *Pop Anna*, *Suciú Stella*, *Némethy Irma*, *Oravetz Lenke*, *Weil Magda*, *Lásár Valéria*, *Turcsányi Dénes*. 3-4 növendék számára még van hely. Az évi tandíj 100 kor., mely havi részletekben is fizethető. A beiratás helyisége a felsőbb leányiskola épületében (Rákóczi-utca.)

Nem lesz nyomdász-sztrájk.

Megegyezés a főnökök és a szedők között.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15.

Az aradi nyomdász-sztrájk veszedelme, amely szombaton erősen fenyegetővé vált, — ma már teljesen eloszlott. Az aradi nyomdatulajdonosok és a betűszedők között, az új munkabérekre vonatkozóan fölmerült ellentéteket sikerült békés uton kiegyenlíteni s a munkabérek ügye rendezve van, a nélkül, hogy a bérharcok kellemetlen oldalát, a sztrájkot, a közönség megérezte volna. A nyomdatulajdonosoknak a nyomdaüzem biztosítása és fejlesztése érdekében jelentős áldozatokat kellett hozni az új árszabályok megalkotásánál. A nagymérvű munkabér-többletnek azonban meglesz az a kikerülhetetlen következménye, hogy a nyomtatvá-

nyok és hirdetések egységárai, a fölemelt munkabérek arányában — tiz-tizenöt százalékkal emelkedni fognak.

Vasárnapi számunkban ismertettük a helyzetet, a mely az aradi nyomdákban majdnem a sztrájk kitörését vonta maga után. A nyomdatulajdonosok elfogadták a fölemelt árszabályt, a melyet az országos nyomdász-szakszervezet Aradra és a többi vidéki nagyobb városra nézve megállapított. A betűszedők azonban azt kívánták, hogy Aradon az ekként fölemelt munkabérek felül is külön béremelés lépjen életbe.

Ebbe a nyomdatulajdonosok nem mentek be. Miután a tárgyalások szombaton nem vezettek eredményre, azokat vasárnap folytatták. A tárgyalásokon jelen voltak az országos nyomdász-szakszervezet képviselői is.

A tárgyalások délelőtt tiz órától késő délutánig tartottak. A tárgyalások bevégeztével a betűszedők bizottsága titkos szavazással határozott a fölött, hogy minő eljárást kövessen. A bizottság egy szavazattöbbséggel elhatározta, hogy nem lép sztrájkba, hanem a nyomdatulajdonosok álláspontját elfogadja békés megegyezés alapjául.

Ennek alapján a megegyezés létre is jött a következő feltételekkel:

1. A munkások elfogadják azon fölemelt munkabérek, a melyeket az országos szedő-szakszervezet árszabályba foglalva Aradra megállapított s a melyhez a nyomtulajdonosok már hozzájárultak.

2. Az egyezmény nem három és fél évre, — amint azt eredetileg tervezték — hanem ezután két évre kötötték meg, e két év elteltével újabb automatikus előléptetés lesz, amelynek hatálya 1910. év július 1-éig terjed.

Az egyezmény egyéb pontjai kisebb jelentőségűek.

Ez az egyezmény már most életbelép, ami az összes nyomdákra, különösen pedig a lap-nyomdákra lényeges évi költség-többlet kezdetét jelenti.

A simán és békén elintézett bérharc következménye az lesz, hogy a nyomtatványok és hirdetések ára bizonyos mértékben meg fog drágulni. Ezt a munkabérek nagyságán kívül még egy másik körülmény is kikerülhetetlenné tette volna: a papírárak és a papirgyártáshoz szükséges nyersanyagok állandó, fokozatos emelkedése, melyet a közönség a lapok közleményein kívül a mindennapos életben is tapasztalt. Az aradi nyomdatulajdonosok, miután e két kényszerítő körülmény hatása elől nem zárkozhatnak el, az árak emelésében szigorúan addig a határig fognak menni, ameddig ez a két körülmény megköveteli s oda fognak hatni, hogy a nyomtatványok és hirdetések drágulása igazságosan, minél kisebb fokban érje a közönséget.

Az aradi nyomdatulajdonosokra nézve a munkabérekben és a papírárakban történt emelkedés összesen mintegy *negyvenötven ezer korona* évi költség-többletet jelent.

A nyomdászok bérharcá különben nyugodtan, minden zavaró incidens nélkül folyt le. Mindenik fél igyekezett érdekeit megvédeni, anélkül, hogy ebben az indulatnak szerepe lett volna. A szedők központ kiküldöttjei már ma reggel visszautaztak Budapestre.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *Parasztbecsület*, opera. Válás után, vigjáték. (Bérlet A.)
Szerda: *Lucifer*, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet B.)
Csütörtök: *Lucifer*, színmű. (Bérlet C.)
Péntek: *Vén leányok*, vigjáték. (Bérlet A.)
Szombat: *Vig szüveg*, operett. (Bérlet B.)

* *Gül Baba*. Nagyszámu közönség nézte végig *Huszka* szép zenéjű operettjét, amelyet tegnap már másodszor adtak elő az idei szezonban. A szereplők közül *Bontai*, *Hunyadi* és *Faludi* tetszeitek legjobban. Az előadás mindvégig kifogástalan volt.

* *Hírek a színházról*. Szerdán mutatják be az aradi színházban *E. A. Bültin* *Lucifer* című nagy sikert aratott színművét, amely a budapesti Nemzeti Színházban két hét alatt tiz előadást ért meg. A darabban a főbb szerepeket *H. Harmath Józsa*, *Bácsné Keszler*, *Hunyady Várnay* és *Beregi* játsszák. A darabot *Keszler Ede* rendez. Pénteken a *Vén leányok* című vigjáték kerül színre az ismert szereposztásban, szombaton és vasárnap este pedig *Lehár* finom zenéjű operettjét, a *Vig szüveg* adják. A löversenyek alkalmából Aradra érkező idegekre való tekintettel, szombaton és vasárnap *bérlétszünet* lesz. A bérlőket arra kéri, az igazgatóság, hogy idejekorán intézkedjenek, ha meg akarják tartani helyeiket.

HIREK.

Faragó Rezsőnek.

— Tíz éves újságíráskodása jubileumára. —

Arad, október 15.

*Munkába fojtott, lázas éjszakákon
Tíz éve már, hogy a betűt rovod:
Tíz év robotja meg nem lopta lelked,
Tíz év alatt a szived nem kopott.
Vagy álmódja a mi álmainknak,
S míg sért dobálnak ránk az emberek,
Te méssz tovább a magad országutján,
És nem riadsz meg, ugy-e vén, gyerek?!*

*Amig az élet itt forrong előttünk,
S előttünk zajlik, zúg a szennyes ár:
Tebenned álmok, ideálok élnek,
A te lelked egy más világba jár.
Hiszed remények, vágyak teljesültét,
Melyért veled küzd ez a kis sereg:
Amig a tollat bírjuk még vezetni,
Veled megyünk mindvégig, vén gyerek!*

*Tíz év a harcban: kétszerennyi évvel,
Egy emberöltő hosszával felér.
Tíz éven át a Jó-ért vívni harcot
Nehéz kenyér, de jóleső kenyér.
... Tapsok varázsát, hírnév csillogását
Ha nem is kérted, bár megilletett:
A mi szívünk köszöntő dobbanását
Elfogadod tán... Ugy-e, vén gyerek!?*

Kaszab Géza.

— Két új v. b. t. t. Budapesti tudósítónk táviratozza: *A Nap* azt a hirt közli, hogy *Justh Gyula* és *Rakovszky István* még a delegációk összeülése előtt megkapják a titkos tanácsosságot.

— Az aradi huszáronkéntes-iskola. Ma állították fel az aradi 12. huszárezrednél az egy éves önkéntesi iskolát, amelynek látogatására a nagyszabeni 1., a brassói 2., a debreceni 7., az aradi 12. és a nyíregyházi 14. huszárezred önkénteselt vezényelték ki. Az iskola parancsnoka *Gregurich Antal* 12. huszárezredbeli százados, oktató tisztje pedig *Worischek Ernő* 7. huszárezredbeli főhadnagy, akiken kívül

Kubecz József százados, **Szuhonits** György fő hadnagy és **Hengel** Ferenc állatorvos képezik az iskola tanítói karát. Az önkéntesek névsora a következő: Bálint Károly báró, ifj. Bakos Mátyás, Bethlen Gábor gróf, Biomberg István báró, Czeglédy Ákos, Eszterházy Mihály gróf, Irinyi Csaba, Jankó János, Kiss László, Klár Károly, Nemes Nándor gróf, Mibecz Károly dr., Paksy János és Wesselényi István báró.

— **Nagy vasuti katasztréfa.** Párisból táviratozzák: A bresti expresszvonat tegnap Epernon állomásnál összeütközött egy személyvonattal, miközben három személy életét vesztette és többen megsebesültek.

Későbbi távirat jelenti: Az epernoni vasuti szerencsétlenségről még a következőket jelentik: A személyvonat a pályaudvar előtt állott, hogy az épp akkor induló gyorsvonat távozását megvárja. Közben egy mozdony nekiment a személyvonatnak. Az összeütközés következtében 9 személy életét vesztette, 17 megsebesült, közülük kettő súlyosan. Számos utas kisebb sérüléseket szenvedett. A belügyminiszter megjelent a helyszínen.

— **Tíz esztendő.** Tíz esztendő, tíz nehéz és koméy munkában eltöltött esztendő nekünk, újságíróknak horribilis idő. A szerkesztőségekben nem is szalad: roban az élet. Az események sűrű egymásutánja, a nap történetírásában egymásra torló ügyek, az élet milliányi gyalázatossága kiűrik az emberből az impressziókat, az álmokat: az újságíró idővel cinikus és érzéketlen lesz, ha csak a magasabb hatalmak olyan ellenálló képességgel nem áldották meg, amelyről nyomtalanul síklék le a millió átalakító hatalma. **Faragó Rezső** ezek közé a szerencsés emberek közé tartozik. Ma tíz éve, hogy elkezdte a mi mesterségünket és ez a tíz esztendő nem hagyott nyomot sem a szíven, sem a lelkén. Ma is olyan idealista, ma is olyan csupa-szív ember, mint régen. És most, hogy tízedszer fordul az év, mióta **Faragó Rezső** újságíró: igaz büszkeséggel valljuk őt a magunkénak. Az ő tolla, mely erőssége lehetne bármely fővárosi lapnak; az ő puritán tisztessége, melyhez az inkorrektus legcsekélyebb árnya sem férhet; az ő öntudatos, biggadt és előkelő gondolkodása egyaránt hozzájárulnak ahhoz, hogy neki csak barátai vannak. Az ő tíz esztendő jubileuma első sorban az **Aradi Közlöny** ünnepe, de ünnepe az egész aradi sajtónak is. És bár e helyen nem akarunk a pohárköszöntők stílusába tévedni: nem mulaszthatjuk el, hogy önző céllal azt ne kívánjuk **önmagunknak**, hogy **Faragó Rezsőnek** még sok ilyen jubileumban legyen része. Tudjuk, hogy az ő szerénysége ellentmond minden ünnepeletetésnek: de az ellen ő sem tiltakozhatik, hogy benne **önmagunkat** meg ne becsüljük. Mert ezen a jubileumon a **Faragó Rezső** személyében csak **önmagunkat** becsüljük meg.

— **Képviselő és újságíró párbaja.** Budapesti tudósítónk jelenti: Veres kardpárbajt vívott ma délután egy óraker a Fodor-féle vívóteremben **Polónyi Dezső** országgyűlési képviselő **Lakatos Sándorral**, „Az Újság” munkatársával. A párbajban **Lakatos** az arcán súlyosan megsebesült. Őket a párbajra az szolgáltatták, hogy az október 10-iki képviselőházi ülésen **Polónyi Lakatos** a ház folyosóján találkozáva, ennek köszöntését nem fogadta azzal a kijelentéssel, hogy lapja róla hazug híreket terjesztett. **Lakatos** erre két katonatiszttel provokáltatta **Polónyit**, ki két országgyűlési képviselőt nevezett meg segédjének, de egyuttal kijelentette, hogy **Lakatosnak** nem hajlandó elégtételt adni. **Polónyinak** azonban a szándékától el kel-

lett állani, mert ő is, ellenfele is tartalékos tiszt. A megsebesült **Lakatos** lakásán ápolják.

— **Makó pótdója: 79 százalék.** Makói tudósítónk jelenti: A város képviselőlete ma egész délelőtt a jövő évi költségvetést tárgyalta s azt a tanács előterjesztése szerint, változatlanul elfogadta. Ez azt jelenti, hogy **Makó pótdója** a jövő évben: 79% lesz.

— **Változás az aradi gyermekmenhelynél.** A belügyminiszter **Seombathelyi Sándort**, az aradi állami gyermekmenhely állandó irodalmakalmazóját a kassai állami gyermekmenhely gondnokává nevezte ki.

— **Mert nem adtak pausálét.** Párisból táviratozzák: A longchamps-i versenyeken az olcsó helyek közönsége tüntetést rendezett. A tömeg azt állította, hogy a handicap startja nem szabályszerűen történt meg, hevesen tiltakozott a versenyeredmények kihirdetése ellen, *összetörte a korlátokat* és behatolt a résztvevők helyére és követelte a betétek visszafizetését. A felügyelőszemélyzet és a rendőrügynökök hiába akarták a rendet helyreállítani, a tömeg tovább elégedetlenkedett, székeket dobált a pályára, *feldöntötte a totalisateur-bódékat, a hivatalnokokat megverte és elkergette, azután a bódékat felgyújtotta.* Hogy a tömeget némileg lecsillapítsák, visszafizették a betéteket. A versenypályáról hazatérő tömeg egy része a Bois de Boulogneban felgyújtott egy raktárt, amely szintén a versenytérhez tartozik és amelyben sok gyúlékony anyag volt felhalmozva. A rendőrfőnök Páris katonai parancsnokától csapatok kiküldetését kérte. Egy későbbi távirat jelenti: A longchamps-i versenypályán a tűzoltóság még egyre oltja a tüzet. A pályát és a Bois de Boulognet az éj folyamán katonaság fogja őrizni. 60 egyént elfogtak gyújtogatás vétsége miatt. Számos rendőr megsérült, ugyszintén a zavargók közül is néhányan.

— **Mátray Lajos meghalt.** Budapest-ről táviratozzák: **Mátray Lajos** szobrász, iparművészeti iskolai tanár ma reggel egy napi betegség után 56 éves korában meghalt. **Mátray** mint kőfaragó kezdte pályáját, majd farságos lett Bécsben és amint ezzel a mesterséggel megszerezte az utkötségeket, Párisba ment, ahol plasztikát tanult. Már ifjúkori művei annyira megtetszeltek **Trefort** Ágost közoktatásiügyi miniszternek, hogy ipariskolai tanárnak nevezte ki **Mátrayt**, aki ebben az állásában a művészek egész sorát nevelte. Legjelesebb művei a görzi Károlyi-szobor, a soproni Széchenyi-szobor, a zombori Schwalde-szobor, a szegedi Vásárhelyi Pál szobor és **Izsó Miklós** fővárosi síremléke. **Mátrayt** Ferenc körüli lakásától az iparművészeti palotába szállították, ahonnan holnap nagy pompával fogják eltemetni.

— **Új ipari részvénytársaság Aradon.** Már egyizben megemlékeztünk arról, hogy az **Aradi vasipari szövetkezet** ipari részvénytársasággá alakul át. Tegnapi ez ügyből kifolyólag a szövetkezet rendkívül közgyűlést tartott, amelyen a tagok kimondták a feloszlást és a részvénytársasággá való alakulást. Az új részvénytársaság alapítók-je 150,000 korona lesz, amely jóval nagyobb a szövetkezet alaptőkéjénél.

— **Baromfivásár Aradon.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Aradon, folyó évi november hó 7-én és 8-án országos, nemes baromfivásárt rendez, azon céllal, hogy az ezen vidékből tenyésztők részéről eladásra kerülő tenyész-baromfiak értékesítését megkönnyítse. A baromfivásár teljesen zárt és fedett helyen lesz megtartva, ahol a baromfiak az idő viszony-

tagságai ellen védve lesznek. A bejelentési határidő a vásárra folyó hó 25-én jár le.

— **Kinevezések.** Budapest-ről táviratozzák: Félhivatalosan jelentik, hogy a király **Darányi Ignác** előterjesztésére **Darányi Bélát** miniszteri tanácsossá és **Dobokay Lajost** országos borászati kormánybiztossá nevezte ki. A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja **Pogány Béla** krassó-szörénymegyei főispánnak állásától való fölmentését és a **Lipót** rend középkeresztjével való kitüntetését és **Fialka Károlynak** főispánná való kinevezését.

— **Templomszentelés — balesettel.** Vágszentes szerencsétlenség történt vasárnap délután **Déznán**, a katolikus templom felszentelési ünnepéje közben. A mozsarak puffogatására egy **Kánás Miklós** nevű ember vállalkozott. Mikor a kanonok a templom elé ért, **Kánás** egyszerre három mozsarat süttet el, de oly szerencsétlenül, hogy a szikrák súlyos sebeket ejtettek a fején. A szerencsétlenül járt embert rögtön kocsira tették és be akarták szállítani a borosjenő közpórházba, de utközben meghalt, mire holttestét visszavitték **Déznára**, ahol holnap temetik el.

— **Lelőtte a saját fiát.** Temesvárról jelentik: **Kolb Miklós** moricéfó diákolaigazgató tegnapelőtt kiment a határba vadászgatni és magával vitte hét éves **Ferenc** nevű fiát is. A mezőn a kis fiu észrevett egy nyulat és hangos kiabálással figyelmeztette rá apját. **Kolb** a kiáltásra hirtelen megfordult, mert azt gondolta, hogy a fiunak valami baja történt. Eközben a kezében levő fegyver elsült és a serétek a szegény fiu hasába és mindkét lábába fúródtak. Eszméletlen állapotban vitték haza, majd becsatlították a temesvári közpórházba, ahol ápolás alá vették. Két napig szenvedett borzasztó kínokat a kis áldozat és tegnap délután belehalt sebeibe. Az apa ellen, kinek kétségbeesése határtalan, a fehértemplomi kir. ügyészség megindította az eljárást.

— **Halálozások.** Özv. **Dörner Jánosné**, született **Hentscher** Alojzia urnő október 14-én hatvanhárom éves korában meghalt. Ma délután temették el nagy részvét kifejezése mellett. Az elhunytban **Dobiaschi József** aradi gyáros sógoróját, **Dörner János** és **Dörner Emil** gyárosok, az előbbinek cégtársai édes anyjukat gyászolják.

Hönich Márkus, az aradi kerületi betegsegítő pénztár volt tisztviselője, az **Aradi Kereskedők Köre** tiszteletbeli titkára hétfő reggel, harmincöt éves korában elhunyt. Az **Aradi Kereskedők Köre**, amelynek hosszú időn át titkára volt, s amelynek fejlesztésén rendkívül sokat dolgozott, elhunytáról külön gyászjelentést adott ki. Kedden délután három óraker temetik a **Simonyi-utca** 2. sz. házból. Az **Aradi Kereskedők Köre** elnöksége kéri a kör tagjait, hogy a temetésen minél nagyobb számban résztvegyenek, s fel három óraker, a kör helyiségében gyűlekezni sziveskedjenek.

Ludvig Ilke **Ludvig** István dr. és felesége, szül. **Madarász** Ilona öt éves leánya, szombaton délután elhalálozott.

Csiffra János földbirtokos, aradmegyei törvényhatósági tagja vasárnap délelőtt 77 ik évében meghalt. Temetése holnap délután egy óraker lesz, **Sófi** yán.

— **A parnatai Csiky-ünnep.** A Csiky-emléktábla leleplezési ünnepélyére nagy előkészületeket tesz a rendező bizottság. A leleplezési ünnepélye hó 21-én vasárnap lesz. Az ünnepélyre a rendező-bizottság meghívta az ország összes irodalmi társaságait, amelyek nagyrészt képviseltetik magukat a nagyszabású ünnepélyen. A magyar tudományos akadémia szintén elküldi képviselőjét és számosan fognak résztvenni a leleplezési ünnepélyen a magyar közélet kitűnőségei közül. A Csiky-emléktáblát,

amelyet *János Gyula* tanártervel szerint *Albert Andor* szobrász készített, már a napokban beillesztették annak a háznak a falába, amelyben a magyar drámai írás uttörője, a napvilágot meglátta.

— **Ügylikosság Berzován.** A *Seidner Bernát* és fiatal nagykereskedő cég berzováli üzletnek erdőkezelője, *Hoffman Antal* ma délelőtt ismeretlen okból főbe lőtte magát és rögtön meghalt. *Hoffman* fiatalember volt még. Tettét valószínűleg szerelmi bánatában követte el.

— **Hosztalek deponálja a százezreket.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Hosztalek Harkányi Nándor*, a Népszínház színhámszármal ma ismét különféle hírek kelnek szárnyra. Így a Népszínház környékén azt újságolták, hogy *Harkányi* megszökött. Később kiderült, hogy nemcsak Budapesten van, hanem *Baross-utcai* legénylakásán újabb tervekben töpreng: föl akarja venni a tárgyalások fonalát és holnap délután 4 órakor *Charmant Oszkár* közjegyzői irodájában deponálni akarja a szerződésben kikötött összeget, amint azt ma délelőtt három tanu jelenlétében kijelentette.

— **Új vasúti vasútdak.** Az aradi Máv. Üzletvezetőség közli, hogy a *Paulis* és *Mária-Radna* állomások között fekvő hidak új vaszerkezettel f. é. október hó 6. és 17. é. délelőtt 10 órától délután 2 óra 40 percig terjedő időközben fognak betoladni. Ezen munkát következtében az *Arad*ról délelőtt 10 óra 15 perckor induló és *Paulisra* délelőtt 11 óra 28 perckor érkező 642. számú személyszállító gyorsvonatot a jelzett napokon *Paulis* állomásról csak a 604. számú gyorsvonat után délután 12 óra 53 perckor fogja utját *Mária-Radna*ra folytatni.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszter a nádas anyakönyvi kerületbe *Gasser Mihály* irnokot anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Koszorúk.** Általános felületek özv. *Dörner Jánosné* temetésén azok a koszorúk, amelyek *Schweffer Ede* aradi virágkereskedőnél készültek. E koszorúk bizonyítják legjobban a fiatal kertész ügyességét, jó ízlését és megbízhatóságát.

— **Vaszek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb árakért, avagy új tárgyakra átcserelek.** Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zsebóra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tüzeztűstöltő China ezüsttárgyak és evőeszközökben. egyedül elárulása a világ legjobb ezüsttiszító szerének. Tisztelettel: *Weinberger Ferenc* Aradon, *Fischer Eliz* pártia. Telefon 439. 2479

— **Uj! Weisz Berta** Budapest, női divat kalap terme Aradon megnyitott Központi-szálloda épület I. em. 6. ajtó. 2627

— **Szappanok, fogkefék és pipere szerek** legújantósbabban *Vojtek* és *Weisznál*. 112

CSARNOK

A kis hadnagy esete.

Írta: *Vécsiné-Jankovits Lujza.*

(Folytatás.)

— Már ekkor újra benn voltak a zongoraszobában, hol rajtuk kívül csak néhány fiatal leány és gavallér volt, akik itt ott egy-egy sarokban megvonulva fúrtak.

Nemsokára felhangzott egy csodaszép dal néhány bevezető akkordja:

„Gyere velem akáclobos falumba . . .”

Szenvedélyvel, érzéssel játszott a lány, elgáyorosan cifrázva, ahogyan csak ő tudott.

Merényi, a fiatal képviselő, nekikémaszkodva a zongorának, áhítattal hallgatta. Apró, szürös tekintetű szemét le nem vette a leányról és szeplős arca egészen kigyult, amint halak utára dudolta:

„Odaviszlek ölelő két karomba . . .”

Teca néha néha idegesen felkacagott, mint ha viciznának.

Lehet, hogy éppen az jutott eszébe: hány szor huzatta csendes, holdvilágos éjszakákon ugyanezt a dalt az ő ablaka alatt *Keresztes hadnagy*, kivel egész télen együtt keresolyoztak, bostonoztak, úgy hogy már együtt emlegették neveiket, ha boldog szerelmesekről volt szó . . .

És most?! . . .

En, hitvány minden férfi! . . .

Egyik sem érdemes rá, hogy egy rossz pillanatot szerezzen magának a rá gondolással . . .

És néhány diázonans fatummal, mely süvített, vágott, mint a hirtelen támadt virágsorvaztó, fagyos éjszakai szél, a szép és büszke *Haraszthy Teca* végzett a kis hadnagy emlékével . . .

Odabenn az alatt folyt tovább a terefere

Megint az örnagyné vitte a szót:

— Nos, én láttam a te regényhősnődet — fordult szelid maliciával a szegény kis *Sarlayné* felé.

— Tegnap este felé, csak úgy „véletlenül” arra sétálunk sz urammal. Észre sem vette, mikor a „Kék csillaghoz” értünk. Hirtelen eszembe jutott, hogy valami vásárolni valóm lenne, apróság, amit itt is megvehetnék . . . Az uram mosolygott a bajusza alá, de nem volt ellene, hogy belépjek. Ő azonban künn maradt az utcán. Mondhatom, hogy remegtek a lábaim az izgatottságtól, hogy most mindjárt közelebről is megláthatom azt a teremest, aki miatt ilyen nagy baj támadt.

— Nos, nos?! — dugta össze fejét a sok asszony és szinte hallani lehetett a feszült várakozásban, hogyan dobog az ő szívének is . . .

— Nem láttam semmi olyast, amit vártam. Az üzletben sorban voltak éppen és így valamennyien a vendéket szolgálták ki, a férj, a segédak és . . .

— Az asszony is?

— Ő is . . . a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal mért le egy vihogó parasztiánynak néhány méter virágos kartont. És mialatt ő mért, mért, nem ügyelve másra, minthogy tulokat ne vágjon le a riktó, meredező kémből, én jól szemügyre vettem őt és mondhatom, a világért sem találtam olyan szépek, minőnek állítják. Nem tekintve, hogy legalább is 10 évvel lehet idősebb *Keresztes hadnagynál*, a termete tulerős. A haja színe, arc-öréneke vakító fehérsége pedig? Én Istenem, tudjuk, hogy a mostani időben már . . . Szóval, marad a szem.

Nem akarok igazságtalan lenni. A szemem valóban gyönyörűek . . . Es engem majdnem kihozott a sedromból az a vérlátító közöny, amelylyel az emberekre tudott nézni azokkal a bünbeesítő, veszedelmes szemekkel. Én reám is úgy tekintett, mialatt udvarlisan megkérdezte, hogy mit parancsolok, mintha nem is ő lenne az, aki miatt egy szép, fiatal élet veszendőben van.

Hogy feltűnő ne legyen a dolog, összevásároltam néhány szükségtelen apróságot és hirtelen kijöttem a boltból.

— És a férj?

Az örnagyné megvetően legyintett a kezével.

A „Kék csillag” tiszteletreméltó tulajdonosa alacsony, köpcös emberke. Semmitmondó arca van. Olyan, amilyen száz meg száz boltosnak lehet, aki a „Kék csillagot” választotta szerencsecsillagának és minden igyekezet oda

irányul, hogy a napi bevétel jóval meghaladja a kiadást. Az elmúlt viharnak nyoma sem látott meg tulpiros, kővér arcán és amint a vevői közt sürgött forogott és az asszonnyal beszélt, sem a hangjából, sem a tekintetéből nem vette volna ki serki, hogy néhány nappal eze őt meg akarta fojtani az álnok teremtés.

— Nos, ez hamar megalkudott a körülményekkel. Konstatáltam magamba. A bosszuját kitöltő te rajtuk és amint az indulat heve elpárologott a fejből, elővette a józanabbik esztét, mely azt diktálta, hogy borítson fátyolt a történetekre, mert fő az üzlet, melyre káros hatással lenne valami nagyobb változás, míg így pompásan megy minden a régi kerékvágásban . . .

A zsurnak vége volt. A társaság csoportokra oszolva tartott hazafelé. Vidám beszélgetésük, díszkrét kacagásuk hangzott még egy darabig, aztán csendesült az utca . . .

En egymagamban bandukoltam lakásom felé és egész uton a kis hadnagy esete tartotta fogva képzeletemet.

(Vége következik.)

A praktikus orvosok

által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a *Scott-féle Emulsio* formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. E y ismert klinikán folytatott kezelés bizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában saját súlyának 4-szeresével emelte a szervezet zsirtartalmát, míg a *Scott-féle Emulsio* formájában vége, az abban tartalmazott ugyanily mennyiségű csukamájolaj súlyának 7-szeresével túlnaladta amazét. Gyermek, sőt válogatós, kényes betegek is állandóan minden undor nélkül és anélkül, hogy a legcsekélyebb szervezetzavarától kellene tartanok, vehetik a *Scott-féle Emulsio*-t.

A *Scott-féle Emulsio* valódiságának jele a „háján nagy csukahalat vivő balász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL, „Városi gyógyszerháza”

Budapest, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. 22 Kapható minden gyógyszerháza. 3911

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, október 15.

Kínálat és vételkedv elegendő. Elkelt 40,000 méter-mázsa 5 fillérrel olcsóbb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.30—7.31
Aprillisi buza 1907-re	7.56—7.57
Rózs 1907. áprilusra	6.65—6.66
Zab 1907. áprilusra	7.14—7.15
Uj tengeri 1907-re	5.19—5.20

Zárás 3 órakor:

Buza októberre	7.26—7.27
Aprillisi buza 1907-re	7.51—7.52
Rózs 1907. áprilusra	6.61—6.62
Zab 1907. áprilusra	7.04—7.05
Uj tengeri 1907-re	5.16—5.17

Zárás 6 órakor:

Osztrák hitelrészvény	675.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	685.50
Déli vasut	183.—

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban

35% megtakarítással öltöny szöveteket

árusitunk.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fiuk részére maradékok kaphatók.

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Hofbauer Lajosné szül. **Dörner Mária, Dörner János** és **Emil**, saját, úgy számos rokon nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják forró szeretettel és felejtéssel telt édes anyjuk, leány, testvér, nagymama, anyós, sógornő és rokon

özv. Dörner Jánosné
szül. **Hentschker Alojzia,**

előző évi október hó 14-én, hajnali 2 órakor, életének 63 ik évében, hosszas szenvedés után törőnt jobblatra szenderült.

A boldogult drága halott földi maradványait október hó 15-én, délután 4 órakor fogják Kölcsey utca 2 számú házban a rom. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tenni.

Az engedélyezett szentmise a boldogult lelki üdvéért október hó 16-án, délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában az egék Urának bemutatni.

Nyugodjék békében!

Arad, 1906. október 14.

Özv. Hentschker Vilmosné szül. Fritz Ilona, anyja.	Doblaschl József, dr. Maschek Jakab, özv. Ottinger Anna, sógorai és sógornői.
Doblaschl Józsefné szül. Hentschker Mária, Bernardi Istvánné	Dörner Jánosné szül. Faragó Ilona, Dörner Emilné szül. Madfy Etza, menyei.
Özv. Friedrich Nándorné szül. Hentschker Vilma, dr. Maschek Jakabné	Hofbauer Mici, Hofbauer Nusi, Hofbauer Józsi, Dörner János, Dörner Lacl, Dörner Miklós, unokái.
szül. Hentschker Auguszta Perzeá Péterné szül. Hentschker Antonia, testvérei.	
- 2673

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Dr. Ludig István és felesége szül. **Madarász Ilona** a magy., úgy az aó írottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forró szeretettel és felejtéssel telt édes anyjuk, illetve unoka, unokahug, unokatestvér és rokon

ILIKE,

előző évi október hó 13-án, délután 1/2 órakor, életének 5-ik tava-zar, a Mindenható kifürkészhetetlen akaratára folytán jobblatra szenderült.

A boldogult drága kis halott földi maradványait október 15-én, délután 2 órakor fogják Szent-László-utca 6 számú házban a rom. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engedélyezett szentmise a boldogult lelki üdvéért október hó 16-án, délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Arad, 1906. október 14

Aldás és béke lengjen a korán elhunyt drága kis halott porai felett!

Özv. Ludig Lajosné szül. Latinák Frida,	Kádas Antalné szül. Ludig Aranka, dr. Szilvássy Lászlóné szül. Ludig Ilma, Madarász Anna, nagynénjei.
Özv. Madarász Antalné szül. Bartok Hermína, nagyszülők.	Kádas Antal, dr. Szilvássy László, Ludig Manó, nagybátyjai.
Özv. Bartok Ignácné szül. Varga Róza, szepanyja.	Atodlatorisz Károly, kedves mérnök bácsi és nagyszámú unokatestvérei.
- 2622

Özv. Cziffra Jánosné szül. **erzsébetvárosi Gáspár Amália** saját, úgy az aó írottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is, melyen megtört szívvel jeleni felejtéssel telt édes anyjuk, illetve a jó édes anyja, após, nagypapa, testvér, sógor, rokon és barát

CZIFFRA JÁNOS,

földbirtokos, megyei törvényhatósági tag, stb. stb. előző évi október hó 14-én, délelőtt 1/4 11 órakor, életének 77 ik s bodog házasságuk 31-ik évében, a Mindenható rendelkezésére képest törőnt gyászba elhunyt.

Az is emben boldogult földi maradványait f hó 16-án, délután 1 órakor fogják Sofronyán a családi sírkövekben örök nyugalomra helyezni.

Az engedélyezett szentmise a d zst az elhunytak lelki üdvéért f. hó 18-án délelőtt 10 órakor fog Aradon, a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

ÁLDÁS ÉS BÉKE PORAIRA!

Szofronya, 1906. október 14 en.

Cziffra Ilona, férj. osépal Faragó Gyuláné, Telbisz Beniné, gyermekei.	osépal Faragó Magda, Gyula, Janika és Aladár, Telbisz György, unokái.
osépal Faragó Gyula, Telbisz Béni, m. kir. honvédőfőhadnagy, vejei.	Cziffra Mária, testvére.
- 2621

Csutak Károly és fia első temetés rendező intézete. Arad Szabadság-tér 20.

NAPIREND

Október 16. Kedd. Róm. kath. naptár: Gallusz apostol. - Protestáns naptár: Gallusz. - Görög-keleti naptár (október 3.): Aerop Dénes. - A nap kel 6 óra 19 perccel, nyugszik 5 óra 10 perccel.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, nyugaton sok helyütt csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézeté (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Edén délelőtt 8-9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órakor.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

- Október 15 -

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban ----- fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban ----- fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 120-122 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban 124-126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126-128 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban ----- fillérig; közép páronként 240-260 kilogrammig terjedő sulyban ----- fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ----- fillérig.

IDEGENEK ARADON.

Október 15

Fehér Kereszt szálloda. Gróf Zierotin és családja Arvanagyfalu - Kressel Ede dr Budapest. - Gerbert Béla birtokos Petrocsény. - Deutsch Mihály dr. ügyvéd Módos - Pfeifer Lajos fakereskedő Budapest. - Binetter Miksa igazgató Nagysany. - Kohn Lajos dr rabbi Somogyossigó. - Berger Károly magánzó Budapest - Kemény Ignác kereskedő Budapest. - Pója Endre magántisztviselő Nagyszentmiklós. - Kelemen Gyula kereskedő Budapest - Hoffmann István igazgató és családja Lunka. - Weisz A D kereskedő Budapest. - Henesch Arpád tanár Magyaróvár. - Herczfeld M nagykereskedő Budapest. - Kádár Ferenc nagybirtokos Kézsmárk - Nemes Aladár igazgató Mitrovica - Weiszfeld Izsó vállalkozó Zagrab. - Ungváry Tihamér birtokos Ungvár - Schwarcz Andor kereskedő Vukovár. - Czifrák Kálmán utazó Budapest. - Benkó József utazó Budapest. - Engel Jenő utazó Bécs. - Hevesi Zsigmond utazó Budapest. - Schlesinger Ottó utazó Budapest. - Guttman Henrik utazó Bécs. - Glied Jakab utazó Budapest. - Czinner Imre utazó Szeged. - Schwarcz Gyula utazó Budapest. - Farkas Sándor utazó Bu-

dapest. - Haisl Sándor utazó Bécs. - Schwarcz Ferenc utazó Budapest. - Weisz Norbert utazó Budapest. - Elek Miklós utazó Budapest. - Kovács Emil utazó Budapest - Deutsch Henrik utazó Budapest. - Buksbaum Ignác utazó Budapest - Fiesch Sándor utazó Budapest. - German Frigyes utazó Budapest. - Peéz Péter utazó Pilsen. - Heisler Vilmos utazó Szabadka - Abelsberg Miksa utazó Bécs - Klein Vilmos utazó Kecskemét. - Vasvári Vilmos utazó Bécs.

Központi szálloda. Krausz Simon kereskedő Szeged. - Silber Henrik kereskedő Budapest. - Meisner Gyula kereskedő Budapest. - Winarsky Gusztáv gyáros Brünn. - Wittenberger Antal kanonok Temesvár - Bauer Jenő kereskedő és neje Kunzentmiklós - Fehér Adolf ügyvédjelölt Nagyvárad. - Mónar Jakab tanító és neje Világos. - Bay Bertalan báró főhadnagy Debrecen. - Fábian Gyula mérnök Gyulafehérvár. - Diamantenstein Lajos utazó Bécs - Moser Károly utazó Bécs. - Takács József utazó Bécs. - Urbanovich Zoltán dr. ügyvéd Budapest. - Schütz József borkereskedő Nagyszében. - Torbosztoi Bereczky Imre dr. tanár Nagyszében. - Vajda Zsiga ügyvéd Budapest - Hamos Lejos mérnök Ungvár. - László Vilmos utazó Budapest. - Pálh Adám kereskedő Muzsibereény. - Reiter Gyula magánzó Budapest. - Herzog Vilmos utazó Mustics. - Martha Sándor dr. ügyvéd Lippa. - Széchy Károly feilgyelő Budapest - Kelemen Mihály mérnök Budapest. - Ländler I. ákereskedő Nagyvárad - Folinus Emil felügyelő Budapest

Pannónia szálloda Nagy Zoltán körjegyző Sarkad. - Kiss Ferenc kereskedő Körösbánya. - Steiner János hivatalnok és leánya A mas - Moldován Irén tanítónő Nagyhalmay. - Zeller Jakab kereskedő Bécs. - Garinger Antal kereskedő Alsóil. - Nagai Károly ügyvéd Körösbánya. - Schwarcz Eszti kereskedő és testvére Gurahonc - Bunyák József birtokos Hormos - Steiner Miksa kereskedő Temesvár. - Ollán Albert adóoszt Buziásfürdő - Forovics Félix kereskedő Varias. - Schauer Gyula segédjegyző Szentmárton. - Csiky Mihály körjegyző Alváca. - Bór Arzén kereskedő Sarkad.

Nemzeti Színház.

A) bérlet. A) bérlet.

Keddén, 1906. évi október hó 16-án

A parasztbecsület.

Opera. Irta és zenéjét szerzette: Mascagni.

SZEMÉLYEK:

Santuzza Turridu Lucia, anyja	Schubert J. Ferrari A. Fenyvessy M.	Alfio Lola, neje	Ladislai J. Zsigmondi A. Kocsiaok, nép.

EZT MEGELŐZI:

A válasz után.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bisson.

SZEMÉLYEK:

Duval Henri Dianna, neje	Szendrei M. Novák Irén. Borbély S. Kőrössy Jucl.	Champeaux Bonivardné Corbillon Victorin	Delli Lajos. Benkőné P. Várnai Jenő. Borbélyné.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáritja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolia hajszesz” és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszűntet mindennemű haj-

betegséget, meggátolja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeszt. **Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni.** Minden más e néven forgalomba hozott hajszesz csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedül készítőknél: **Koráni és Wachsmann drógéri és cosmeticai laboratorium, Szabadka.**

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész úrnál és Vojtek és Weisz droguerista uraknál. 1303

Vidéki szülők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi működésem után kiléptem s helyben Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházat nyitottam.

Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Mérték utáni rendelések.

Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szülőknek különös figyelmükbe ajánlom, hogy t. rendelőimnek javításokat és vasalásokat ingyen készítek. — Postai megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek.

1851

BRAUN MIKSA.

Schweitzli himzés maradékok féléárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Valódi finom kivitelü

Szörme Boák

Persianer, Skonks legujabb fazonokban raktáron vannak.

Egyes darabok 200 koronáig.

Rosenblüh K. és Társa.

3811

Schweitzli himzés maradékok féléárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Üveg, porcellán, lámpa, képkeret, tükör, alpacca-ezüst

és mindentéle disztárgyak

2625

rendkívüli olcsó árak mellett kaphatók

Képkeretek gyorsan készíttetnek el, üvegezés

pontosan eszközöltetik.

Finom gázharisnyák és mindentéle áruk most még nagyon

olcsón beszerezhetőek.

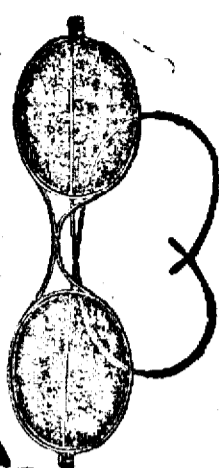
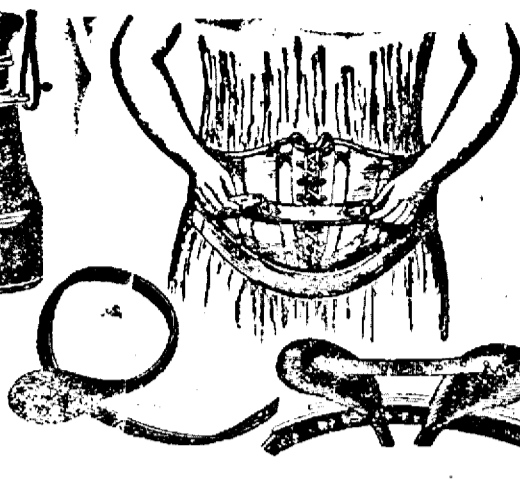
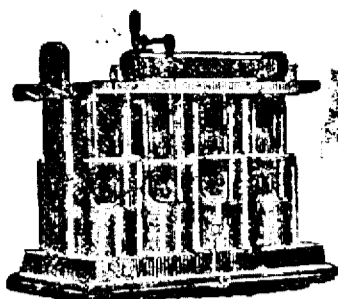
KLOHS ADOLF ARADON . . . .
Szabadság-tér 21.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt** a mai kor [jényeinek] megfelelő **Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kötszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspensziók, valamint látászereszteli cikkek,** ugymint: **színházi és tábori látesővek, mindennemű szemüvegek**

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár páris különlegességekben!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretségi híján

házasárra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,

kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, mühelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kocsi, lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Ugyes

felsőruha-varrónő ajánkozik házakhoz helyben és vidékre. Czim özv. Blatt Józsefné Török Ignázt utca 2 szám. 2488

Jó családból való

2 fiu azonnali belépésre mint tanorcz felvételték Elek (Aradmegye) özv. Schwarcz Jakabné és Fial vegyeskereskedő és bőraru üzletében. 2588

Kiadó ház.

Lipót utca 10/a, nagy kerttel 10 vember hó 1 sejére. Bővebbet özv. Gömör Józsefné urnónél Kovacsinczon. 2599

Több ügyes

lapkihordó

felvétetik

a kiadóhivatalban.

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad 235.

40 aradi

és aradmegyei új felvételü képes levelezőlap jelent meg **Kerpel Izsó** kiadásában és ugyanott kapható. 246

Leiningen-utca

12. szám alatt egy jó menelü vendéglő tanczteremmel és kerthelyiséggel együtt elutazás miatt eladó. Czim a kiadóhivatalban. 2605.

Gépész és kovácsi

állást keresek czim a kiadóhivatalban. 2620

Tanuló leányok

felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

191575—906. F. IV. szám.

Árverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban d. e. 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen eladatni.

állomáson	f. é. október hó
Zágráb	16-án
Pozsony	16-án
Szabadka	16-án
Nagyvárad	16-án
Szeged	16-án
Temesvár J.-város	16-án
Győr	17-én
Pápa	17-én
Bpest. ny.	18-án
B.-Csaba	23-án
Eszék	23-án
Debreczen	23-án
Miskolcz g. p. u.	23-án
Ujvidék	23-án
Arad	23-án
Bpest dpart	25-én
Pécs	25-én

Budapest, 1906. évi október hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Telefon 337.

SCHVEFFER EDE

virágcsarnoka

Arad, (Andrássy tér minorita palota)

Halottak

napjára.

Ajánlja díszes kivitelű koszorúkat a legjutányosabb árakban. Ugyszintén csokrok, asztali díszek süség esetén 2 óra alatt készíttetnek.

2619

Hajdu tea

mell- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, számarhurut, elnyálkásodás, minden mellbaj, a légső, a tüdő, a gége hurutos megbetegedései, légzési nehézségek, szikmellúság, asthma stb. ellen.

Ára 50 fillér.

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 3871

Értesítés!

2584

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **ARADON, a Bockó-utca 5. szám (közvetlen lóvasut állomás)**

alatti legmodernebb stílusban épített és teljesen új s kényelmesen berendezett 21 vendégszobával bíró

Fekete sas szállodát

és díszes éttermet megnyitottam s ez a közönség rendelkezésére áll.

Egyben tájékozással bátorodom becses tudomására hozni, hogy naponta frissen csapolt kőbányai sör kapható. Minden pénztelen halászlé. Kitűnő konyha. Kitűnő italok. A vendégszobák villanyvilágítással vannak ellátva s 1 kor. 60 fillértől kezdve kaphatók.

Még azt bátorodom közölni, hogy minden igyekezetem azon leendő, hogy mindenkör a t. vendégeim legnagyobb megelégedését kiérdemeljem miért is kérem szíves támogatásukat.

Teljes tisztelettel **Páska Ignác,** szállodás és vendéglős.

